

BUDAPESTI CZÉGEK.

Jury-tag és több kiállításon kitüntetve.
BUCHHALTER-féle
 első magyar mű- és vegytisztító intézet
 Budapest, Ferenc-körút 20. sz.
 Férfi- és női ruhák, csipkék, függönyök, szőnyegek és minden e szakba vágó czikknek a legutányosabban tisztítanak.
 Posta ertesítés után a ruháért hához küldünk és vissza küldjük.

Fényképészeti készülékeket
 műkedvelők számára, legújabb uti-távcsöveket a tirgo rapid, kitűnő szemüvegeket megvizsgált maximal-lázhőmérőket, Aneroïd (légsúlymérőket) szabadalmazott rajzesszközöket ajánl.
CALDERONI ES TARSA.

FÖLDVÁRY IMRE
 férfidivat- és fehérnemű-raktára.
BUDAPEST,
 IV., Koronaherceg-utca 11. sz., a főposta mellett és VII., Kerepesi-út 9., a Pannonia mellett.
 Saját szabászat. — Telefon. — Árjegyzék bérmentve.
 Cségen össze nem tévesztendő Földvári J. (Jakab) czéggel.

Eisenschiml és Wachtl
 Budapest, Váci utca 12
 Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62.
 Legnagyobb raktár mindennemű fényképészeti gépek és készületekből.
 Alapítva 1856. — Többször kitüntetve.
 Árjegyzékek ingyen és bérmentve.
 Ut! A fotografálás elemei. Ára 2 frt.

A „Budapesti Czím és Lakjegyzék“
 legközelebb fog sajtó alá kerülni. Lakás és fizetváltásokra vonatkozó tudósítások, melyek még a kinyomatás napjáig a szerkesztőségbe (VI., Egyetem-utca 4.) beérkeznek, díjmentesen felvételnek. A hirdetések külön, beiktatások és közleményekért járó díj minden nyereszkesedés kizárásával a lehető legesekélyebbre van megsabva.
 Ezen művel kapcsolatos megrendelési s egyéb úrlapok a t. érdeklődőknek kiadóhivatalunkban bármikor kiszolgáltatnak; kívánatra a címre meg is küldetnek.

DECKERT és HOMOLKA
 elektrotechnikai intézet
 Gyár: VI., Isabella-utca 89. BUDAPEST V., Dorottya-utca 8. sz.
 A magyar állam és a m. kir. államvasutak szállítói.
 Gyárlapok és szállítanak: Sörgyőberendezéseket vasutak számára; elvállalják azok javítását és szerkesztését. A minden államban szabadalmazott és általános használatnak örvendő
GRAPHIT-MIKROFON
 feltalálói és kizárólagos gyártói.
 Telefon-központok szolgáltatással vagy a néktől irók számára; telefon-berendezések vasutak, hegyi pályák, banya és kohóművek, erdészetek és uradalmak számára.
VILLÁMHÁRITÓK,
 villamos világítási és erőátviteli berendezések, minden nemben, a legszolidabb kivitelben és legolcsóbban, szavatosság mellett elvállaltnak.
 Képes árjegyzék és költségtervezet ingyen és bérmentve.

A Magyar Asphalt
 részvény-társaság
 Budapest, Andrássy-út 30
 elvállalja jótállás mellett legolcsóbban asphalt-burkolatok aszfektelését és nedves lakások, pinczék, stb. gyökeres szárazzátételét.
Telefon.
 Hirdetések elfogadtatnak a kiadóhivatalban, Budapest, IV., egyetem-utca 4. sz. a.

BORSSZEM JANKÓ
 Magyarország legjobb és legkedveltebb éleztalaja.
 Alakjai és ezek mondásai világszerte ismeretesek.
Gyönyörű rajzok.
 Megjelenik hetenkint egyszer, egy hétre való szórakoztató tréfás tartalommal.
 Negyedévre 2 forint.
 Megjelen minden vasárnapon.

AZ ÁRPÁDOK TÖRTÉNETE.
 IRTA
SEBESTYÉN GYULA.
 Ára füzve 1 frt 50 kr. Ára füzve 1 frt 50 kr.
 Tartalom: Előszó. — A pogány magyarság kora. Az őshazától az új hazáig. — A pogány hősök mondavilága. — A pogány magyarok műveltsége. — A magyar ker. egyház és királyság megalapítása. Gejza fejedelem, az úttörő. — István diadaira juttatja a kereszténységet és királyságot. — István király egyházi és állami intézkedései. — Imre királyi és Gellért püspök. — István király utolsó évei és halála. — A magyar királyság küzdelme a nyugati és keleti császársággal. — III. Henrik császár támadásai hazánk ellen. — I. Béla és családja elhárítja a német támadások veszedelmét. — Szent László király. — Kálmán király. — Küzdelem a görög császársággal. — III. Béla király. — A magyar királyság hős korának mondavilága. — Az arany bulla és az utolsó Árpádok. II. Endre király és az arany bulla. — IV. Béla és a mongol vész. — Az utolsó Árpádok. — Az Árpádok öröksége.

Erdélyországi bortermelők raktára
Weiszbürg József
 bortermelő Erdélyben
 Budapest, VIII., József-körút 33.
 (Rákóczy-térről szemben.)
 Telefon szám 58-58.
 Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy természetes hegyi borok: rizling, muskatály, csemege és aszu borokat tartok raktáromban, azonkívül cognac, tea, rum, szilviorium, barack-pálinka, barack-likőr, mindennemű bel- és külföldi pezsgőt és likőröket.
 Transito pinczék Budapest, Angyalföldön.
 Megrendelések pontosan és díjmentesen hához szállítva eszközöltenek.

KURCZ LIPÓT és TARSA
 fotoczinografiái műintézete
 Budapest.
 VIII., Szentháromság utca
 KÉSZIT
 mindennemű nyomatványhoz szűkségűl
CLICHÉKET
 Chemigrafia, chromotypia, photo-fautotypia, FAMETSZETSTA úján.
 Terveket, tervezeteket, alaprajzokat photolithografailag legeszebb és legutányosabban sokszoroztatnak.
 Druka megrendelések pontosan és julányosan eszközöltenek.

HORVATH ISTVÁN
 HANGSZERKÉSZÍTŐ
 Saját gyártmányú pedálos cszimbalom, hegedő, harmonika, fuvola stb. hangszereket árjegyzékkel küldök. Cszimbalom-iskola, Irtá Kullifal 2. szennetár, ára 3.50. Tiltakó-iskola 1 frt. Cszimbalomok folyódnak minden héten 2-szer jelenik meg kiadásban, előzetes egy óra 4.80 Horvath István, 6 ca. és kir. fensége József főh. udvari szállítója, Budapest Erzsébet-körút 2. és Kerepesi-út 46.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
 TERMÉSZETES SAVANYÚ-KUT

A szénsavdus ásványvizek királya a
BORSZÉKI BORVIZ
 kitűnő gyógyviz és üdítő ital mindenütt kapható.
 Budapesti főraktár
RAJCS ZOLTÁN-nál
 VIII. ker., József-körút 10. szám.

!!Korszakunk követelménye!!
 Egy fog 1 frt 50 kr.
FOGAK
 készítettnek
GRÓSZ LAJOS
 fogtechnikai műtermében, Budapest, Magyar-utca 2. szám, a legjobb amerikai anyagból Egész fogsorokat ugyanezen arányban. 1878-ban alapított műtermet 1895 áugusztus 1-én Kerepesi-út 6. Kerepesi bazár II. emeletére helyeztem át. Ünnepe és vasárnapon található d. u. 5-ig.

„KIS LAP“
 a legjobb, legolcsóbb képes gyermek-újság
 Megjelenik hetenkint, vasárnap, 15.000 serűlő gyermek olvassa állandán. Minden második héten gyönyörű színes műmellettel. Előfizetési ár negyedévenként 1 forint
 Kiadóhivatal: Budapest, Ferenciek-tere 3. sz.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.)

VASÁRNAPI UJSÁG

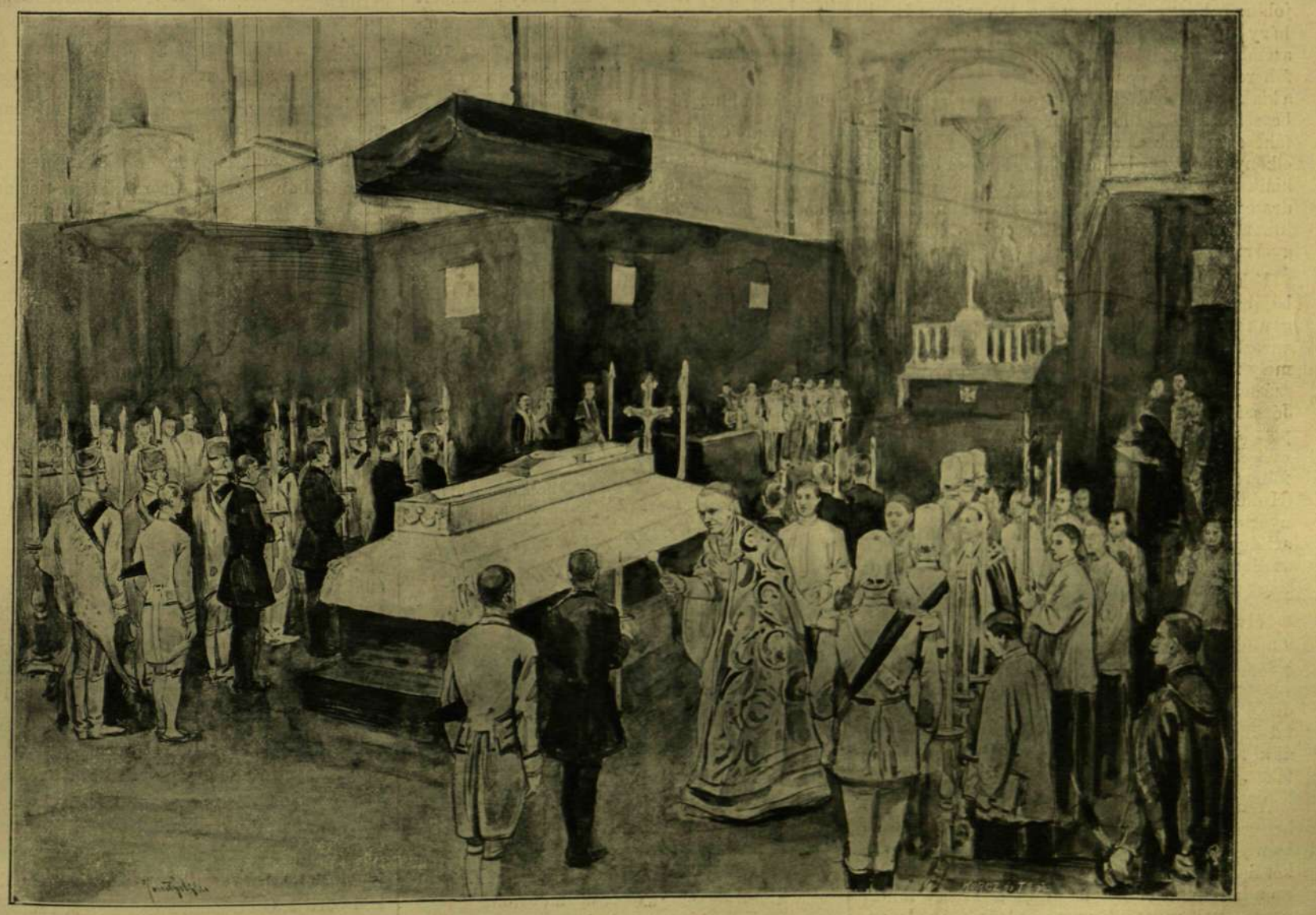
38. SZÁM. 1895. BUDAPEST, SZEPTEMBER 22. 42. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONBAGOK együtt félévre — 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt félévre — 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONBAGOK egész évre 5.— félévre — 2.50 Külföldi előfizetőkhez a postai megfizetésű világitás csatolandó.

CZIPRUSLOMB LÁSZLÓ FŐHERCEG SIRJÁRA.
 ÉLETEM emlékezetes napjai közé tartozik az 1890. év május 2-dika, e nap, melyen szerencsés valék az alesüthi kastélyban József főherceg két fiával, köztük az akkor 15 éves László főherceggel néhány órát tölteni.
 1890 tavaszán a vértessalji egyházmegyében végeztem püspöki látogatásomat s ennek során az egyházmegye összes gyülekezeteit, köztök az alesüthi ref. egyházat is meglátogattam. Látogatásom úti sorrendje nemcsak az egyházi hatósággal s az egyes egyházakkal előre közölve, hanem a vármegye polgári hatóságának is be volt jelentve. S mivel kedves kötelességemnek ismertem s szándékom volt az alesüthi egyház látogatásával egyszersmind József főherceg ő fenségének is hódoló tiszteletemet bemutatni, Holdházy apát urat kértem föl, hogy ezt ő fenségének bejelenteni sziveskedjék. Az apát urtól azt a választ nyertem, hogy ő fenségeik, a főherceg és Klotild főhercegnő és fenséges leányaik Fiumében időznek s csak József Ágost és László főhercegek vannak Alesüthön, az ő — mint nevelőjük — felügyelete alatt; de a főherceg kegyesen fogadta látogatásom bejelentését s szives fogadtatásom iránt rendelkezni méltóztatott.
 Bár mindez s a nap legkisebb részlete is mind

is be volt jelentve. S mivel kedves kötelességemnek ismertem s szándékom volt az alesüthi egyház látogatásával egyszersmind József főherceg ő fenségének is hódoló tiszteletemet bemutatni, Holdházy apát urat kértem föl, hogy ezt ő fenségének bejelenteni sziveskedjék. Az apát urtól azt a választ nyertem, hogy ő fenségeik, a főherceg és Klotild főhercegnő és fenséges leányaik Fiumében időznek s csak József Ágost és László főhercegek vannak Alesüthön, az ő — mint nevelőjük — felügyelete alatt; de a főherceg kegyesen fogadta látogatásom bejelentését s szives fogadtatásom iránt rendelkezni méltóztatott.
 Bár mindez s a nap legkisebb részlete is mind

ÉLEMEM emlékezetes napjai közé tartozik az 1890. év május 2-dika, e nap, melyen szerencsés valék az alesüthi kastélyban József főherceg két fiával, köztük az akkor 15 éves László főherceggel néhány órát tölteni.
 1890 tavaszán a vértessalji egyházmegyében végeztem püspöki látogatásomat s ennek során az egyházmegye összes gyülekezeteit, köztök az alesüthi ref. egyházat is meglátogattam. Látogatásom úti sorrendje nemcsak az egyházi hatósággal s az egyes egyházakkal előre közölve, hanem a vármegye polgári hatóságának is be volt jelentve. S mivel kedves kötelességemnek ismertem s szándékom volt az alesüthi egyház látogatásával egyszersmind József főherceg ő fenségének is hódoló tiszteletemet bemutatni, Holdházy apát urat kértem föl, hogy ezt ő fenségének bejelenteni sziveskedjék. Az apát urtól azt a választ nyertem, hogy ő fenségeik, a főherceg és Klotild főhercegnő és fenséges leányaik Fiumében időznek s csak József Ágost és László főhercegek vannak Alesüthön, az ő — mint nevelőjük — felügyelete alatt; de a főherceg kegyesen fogadta látogatásom bejelentését s szives fogadtatásom iránt rendelkezni méltóztatott.
 Bár mindez s a nap legkisebb részlete is mind

LÁSZLÓ FŐHERCEG TEMETÉSE. — A HERCEGPRIMÁS BESZENTELI A KOPORSÓT A BUDAVÁRI SZENT-ZSIGMOND KÁPOLNÁBAN.

nagyszerű kastély bejáratánál, egy esomé udvari szolgától körülve, Holdházy apát úr fogadott, s a lépcsőkön fölvezette, — a fogadó-terem ajtajánál báró Nyáry Adolf altábornagy, József főherczeg ő fenségének udvarmestere, ki a főherczeg rendeletéből csakis e végett jött le Budáról ez alkalomra. Holdházy apát úr lakosztályába vezettek. S nem sokára megjelent a két fiatal főherczeg: József Ágost, ki e napokban neveztetett ki hadnagygyá a hadseregben — s a fiatal László főherczeg.

Látva, hogy teljes papi díszben s öket üdvözölni kész állásban vagyok, gyöngé főhajással megálltak előttem, s én kifejezve hódoló tiszteletemet fenséges szülők s az egész főherczegi család iránt, örömemet nyilvánítottam, hogy e gyönyörű helyen, melyet dicső emlékü s a magyar nemzetnek örökre felejthetetlen nagyatyjuk, Magyarország félszázados nádora alapított, melynek szépítésére fenséges édesatyjuk is annyit tett, a természet s emberi gond által annyira széppé tett park közepette tisztelem uralkodóházunk két fiatal sarját, kik itt tanúla és üdülve, erőt gyűjtve és edzve készülnek a legmagasabb trón s az édes haza szolgálatára.

Erre József Ágost főherczeg tiszta magyarsággal s igénytelen modorban fejezte ki a maga és testvére örömet, hogy «főtisztelendő püspök urat, egyszerűen a jeles magyar író s hazánk egyik koszorús költőjét megismerhetik s itt — mint távollevő édes atyjuk vendégét — láthatják».

Most, mindketten kezét szorítva velem, felkértek, hogy vessem le a palástomat s tegyem magamat házas kényelembé; feszelen szívességgel vezettek, beszélgetve, lakosztályukba, közvetlen az apát úr mellett, megmutatva lakó-, háló-, tanuló-szobáikat, melyek gazdag, de egyszerű díszszel berendezve, főleg családi képekkel, vadász-jelvényekkel és műtárgyakkal díszítve, a parkra mindenütt szép kilátással, a legkellemesebb benyomást tették rám, fokozva még a nyájas, nem leereszkedő, hanem egészen szívélyes, mondhatni barátságos modorral, melylyel irántam viselkedtek.

Ebédre hívtak. A kisebb, családi ebédőben, tojásdad-kevek asztal mellé telepedtünk. A középpontot József Ágost főherczeg foglalta el, mint ez idő szerint a család idősbje, jobbján László főherczeg, balján én ültem. László főherczegtől jobbra b. Nyáry főudvarmester, tölem balra Holdházy apát úr, s a két utóbbi közt, már az asztal szembenes oldalán, az alessüthi ref. lelkész és a főherczegnek classica-philologiai tanára zárták be a kis kört. Az ebéd felköszöntések nélkül, feszelen beszélgetés között folyt le. A társalgásban László főherczeg nemcsak maga vett élénk részt, hanem elkényeztetett kedvenc papagája is bele-bele kiáltott s az asztalon sétálgatva, a felrakott desszertekből bátran csipkedett — s mindnyájunkat mulattatott, különösen a fiatal főherczeg gyermekies, kedves magaviselete.

Fekete kávéra Holdházy apát úr dolgozószobájába vonultunk, hol a kávéhoz szivarra is gyűjthattunk. A fiatal főherczegek még nem szivaroztak. Az apát úr saját magánkönyvtára némi ritkaságait mutogatta nekem, köztük XVII. századi protestáns vitairatok nyomtatványait is. József Ágost fenséges anyjától épen akkor kapott s hadnagygyá kinevezetéséhez szerencsét kívánó kedves táviratot mutatott, László főherczeggel pedig tanulmányairól beszélgettem. (Holdházy apát úrtól azt a bizalmas értesülést nyertem, hogy László főherczeg gyermekies játzsúsága s pajkos eleveisége mellett, lángszű szellemével komolyan tanul s szorgalommal és nagy sikerrel folytatja tanulmányait.)

Kávé után a parkban sétára szólítottak fel, s a főherczeg mint szenvedélyes és tanult kertész által kiváló gondtal és előszeretettel ápolott virágház megismerésére. Nagy örömmel és érdeklődéssel szemléltem a még József nádor által ültetett, már öreg, de ép, s József főherczeg által szeretetteljes gondtal ápolott és nyesegetett fákat.

A nagyszerű s hazai és exotikus növényekben egyaránt gazdag, a tudományos és szépségi igényeknek egyaránt megfelelő virágházban a két fiatal főherczeg — s különösen épen az édes apja hajlamait ebben is öröklött László főherczeg — volt vezetők s magyarázók. Az eleven,

fürge, mindre figyelmes László, meglepő tájékozottságot tanúsított a szép és gazdag növényvilágban, rámutatott annak ritkaságaira, — s mig én, a délszaki forróság virágházban nem szívesen időztem soká, ő a magas hőfokot fel sem vette s friss eleveiségen ép oly kevéssé látzott lankadás, mint magukon a forró égővi eleven színben pompázó virágokon. Egyes, épen nyilvánban levő virágokról egy-egy szálát szakított le s azokat kezében tartva, végre csinos kis bokrétaiba fűzve össze, «emlékü» nekem nyújtotta át.

Három óraker, a virágházból távozva, a fiatal főherczegek búcsút is vettek, mert nekik tanuló-órájuk volt («s a leczkét nem szabad elmulasztani» — mondá László főherczeg) s az én időm is ki volt mérve. Kérésre megfogattak; de a kocsi a kastélyllyal szemben álló könyvtár s azzal összekötött kápolna ajtajához rendelték állani. A kápolna egyszerűen fenséges. A két nagyapa: József nádor álló és Koburg Ágost herczeg térdelő alakban vett karrarai márvány szobrai ékesítik. A könyvtár nagyon értékes s jól rendezett; fájdalom, csak nagyon is futólag tekinthettem meg a klasszikai, tudományos, modern s különösen a magyar irodalomnak is e gondos képviselőit.

Négy óra közeledett, mikor báró Nyáry főudvarmester s Holdházy apát uraknak megköszönve a szíves látást s megtisztelő fogadtatást, hódolatom kifejezését a fenséges párhoz jutatni kérve, búcsút vettem, a néhány órai látogatás legkedves benyomásait s feledhetetlen emléket vevé magammal.

Eddig van látogatási naplóm. Öt év elmúltával fájdalommal utúlnak föl lelkemben az akkor oly kedves emlékek. A 15 éves élénk, játszi, pajzán gyermekből ifjú lett. Azóta is gyakran láttam őt, kocsiiban vagy lovon, mestereitől és mentoraitól kísérvé, s mindig gyönyörködve néztem éredő, de mindig vidám, gyermekes, bájos szép arcát, eszes tekintetét, eleven tüzi szemeit.

Osztottam azokban a reményekben, melyeket az egész nemzet a legmagyarabb főherczeg e kedves fiához s annak oly szép fejlődéséhez fűzött; kitűnő katonát, szilárd férfit és testestől lelkesült igaz magyar embert várt benne az uralkodóház és a magyar nemzet, s most — mind ennek vége. Egy szerencsétlen baleset végett vetett e sokat ígérő drága életnek s ahhoz fűzött reményeknek...

De azért ezek az emlékek — mint ama rég elhervadt, de kegyetlennel őrzött virágok is, melyeket ő saját kezével szakított s nyújtott nekem — ép oly drágák mint akkor közvetlen benyomásaim alatt voltak. S azért teszem le őket — cipruslomb gyanánt — a korán elhunyt főherczeg sírjára.

És pap létemre, imádkozom is sírja fölött. Legyen csöndes nyugalma, a néhány nap alatt egy egész élet gyötrelmeit magában foglaló kínos szenvedései után, melyeket férfias türelemmel viselt; lelkének örök üdv, emléken áldás s drága szülőinek és övéinek vigasztalás — Istentől!

Szász Károly.

SEJTELEM.

Puha selyem gyepágyon heverek;
Még zöldék a rám hajló levelek,
A fák alján virágok rejtőznek,
Egy szóval még hire sincs az ősznek.

Feleségem mellett kötötget,
Ó maga is virágos kikelet.
Közbe-közbe rám mosolyg szeliden,
Nem törődök azontúl semmivel!

Az egész táj csupa esend, nyugalom,
Egy levél se mozdul a galyakon...
— Hanem egyszer valami távoli,
Zavaró hang a csendet megtöri.

A szomszédos erdőben valahol
Téli varjak károgó hangja szól,
S úgy csap át e virágos völgy felett,
Mint valami halálos üzenet.

S egyszerre egy babonás sejtetem
Rezzen át minden kis levelen...
Egy darabja miránk is ránk borúl,
És egymáshoz simulunk!
Hosszasan, szótlanul!

Szabolcska Mihály.

BÁNFFY-HUNYAD ÉS VIDÉKE.

— A hadgyakorlatok színhelye. —

Nagy és messze kiható esemény Bánffy-Hunyadra és vidékére nézve a király látogatása, s pedig nemcsak azért, mert ez a derék magyar nép színről-színre láthatja szeretett királyát, hanem azért is, mert Bánffy-Hunyadot gyorsabb lendülettel azonnal tetemesen előbbre is viszi a királyi látogatás szerencsése.

A ki Bánffy-Hunyadot ezelőtt két hónappal látta, és újra megnézi ma, annak rögtön szemébe fog ötlenni az azóta történt nagy változás. A mire alkalmasint még jó sokáig kellett volna várnia, az most mintegy varázslatra hamarosan előtermett, t. i. egy kitűnő új út, mely a pályaháztól egyenest a városháza elé visz; egyszerűen a vasúttól a ref. templomig vezető eddigi útazóját, melyet most *Király-utca*-nak neveztek el, teljesen szabályozták, rendezték, s a mit ilyen kis városban másutt alig láthatnánk, jobbról-balról beton esaternával látták el; továbbá szép gránit-kövezetű gyalogjárót is raktak a ref. templomtól kezdve a Baresay-útezen végig a Baresay-parkig. Mindezzel egészen ünnepi köntösbe öltözött a város.

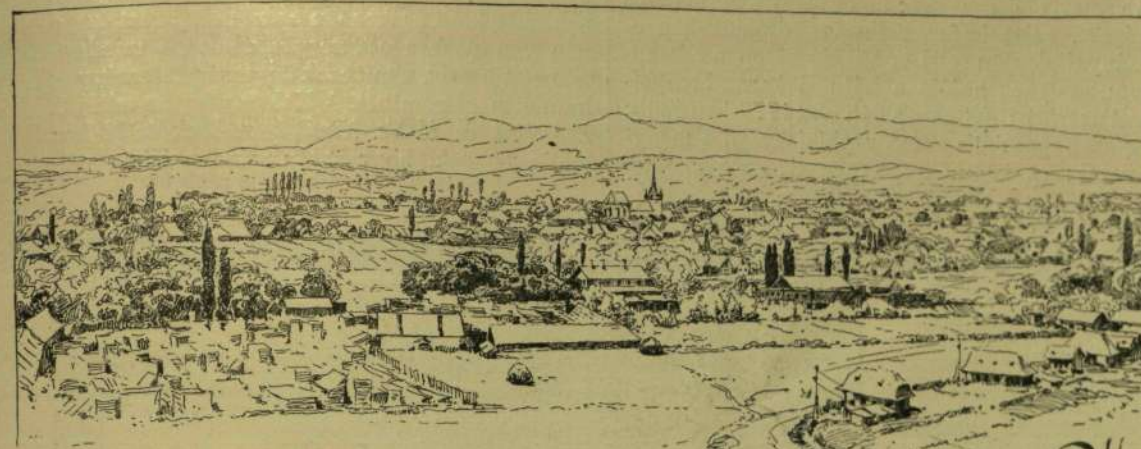
De a város iparkodásánál nem maradtak hátrább az egyes polgárok sem. Igazították, javították sok olyan dolgot, a mi még hosszú ideig, vagy talán mindenkorra változatlanul maradt volna. A ki csak tette, a fakerítés helyett kőkerítést rakatott, a házát újra fűdette; csinált, meszelt a legszebbekbe gazda is. A főútcákra néző házak elejét feltöltötték; szennyviznek, piszoknak sehol semmi nyoma.

Büszkén is sétálgatnak már a bánffy-hunyadi új városukban, a Kalotaszegnek ez ősrégi főhelyén. Maguk is gyönyörködnek megszépült otthonukban. Ezt az új rendet és tisztaságot bizonyára fenn is fogják tartani mindenkora. Bár, mint tudva van, Bánffy-Hunyad eddig sem volt épen valami kivetni való város.

Egyidejűleg a környéken is részint új utakat építettek, részint a régieket megjavították, különösen Zentelke felé, mert ott lesznek szálláson a Bánffy-kastélyban a külföldi katonai attachék és Pápa a kabinet-irodával. Továbbá kocsit-utat csináltak föl az úgy nevezett Részeg-hegyre, mert Ő Felsége onnét fogja nézni a nagyobb összejövéseket.

Bánffy-Hunyadnak régi református templomán kívül egyik régi nevezetessége a Baresay Domokos parkja. Mindenki reméli, hogy ez a gyönyörű kert a királynak is meg fog tetszeni. Egész beosztásával, rendezett voltával, árnyas helyeivel beillenek bárhová. Különösen a közepén diszoló kis fenyűerdő rendkívül kellemes tartózkodóhely. Ha az idő kedvező lesz, bizonyára örömet tesz itt majd egy-egy sétát a vára-várt nagy vendég, Ő Felsége is.

A környék gazdagon meg van áldva természeti szépségekkel. Elég, ha a vén Vlegyásza hegylanczra tekintünk, mely fejedelmileg trónol az egész vidék fölött, s koronájának csúcsát vagy fénylő zománc veszi körül, vagy sötét opálszínű köd borítja. Ott a sziklás hegysek, szakadozott bércek egyik vadregényes zugában fekszik

BÁNFFY-HUNYAD.

Hary Gyula rajza.

Magyar-Gyerő-Monostor, a Gyarmathy Zsigáné szülőfaluja.

Kalotaszeg népéről sokat irtak már. Minden tekintetben érdekes nép úgy természetére, mint viselkedésére, nemkülönben értelmességére és szokásaira nézve is. Köztudomású, hogy a férfi nép szálás, természetes; az asszonyok és lányok pedig nagyrészt nemcsak csinosak, hanem sok a valóban szép is köztük. Legérdekesebb őket vasárnap, ünnepi díszben látni. Gyarmathyné írja rólok kedvesen, hogy a templomban a leányság le-sütött szemmel ül, s mikor föláll, hogy imára hajoljon, csak akkor vet egy-egy lopott pillantást a legények kára felé. De a legények mosolygós gyönyörűséggel néznek le a fehér pártás barna fejekre, mert itt leggyakoribb a sötét gesztenyészín haj és a barna szem. Termetök magas, karesű, kidomborodó csipővel. Járásuk délczeleg; de mikor a templomba mennek, vagy onnan kijönnek, bizonyos ünnepies ringású járással jellemzi a rátartós délczelegüket.

A kalotaszegi magyarság igen vallásos; nem káromkodik, a templomot szorgalmasan látogatja, papját tiszteli és becsüli, tanácsát megfogadja. Erkölcseiben, szokásaiban régi hagyományaihoz ragaszkodik.

A kereskedelem fő helye itt Bánffy-Hunyad, a hol hetenként egyszer, kedden, vásár van, melyre az egész vidék összegyűl. Ez a hetivásár Bánffy-Hunyad legmozgalmasabb napja, mert sokan látogatják más vidékekről is, mivel a kalotaszegi állat szép és jól tartott s erősebb is, mint a szomszédokban bárhol. A barom- és terménykereskedésben igen tevékeny részt vesz a vidék egész lakossága, melynek kivált női háziipara is nagyon virágzó s ma már külföldön is szelvényben ismeretes.

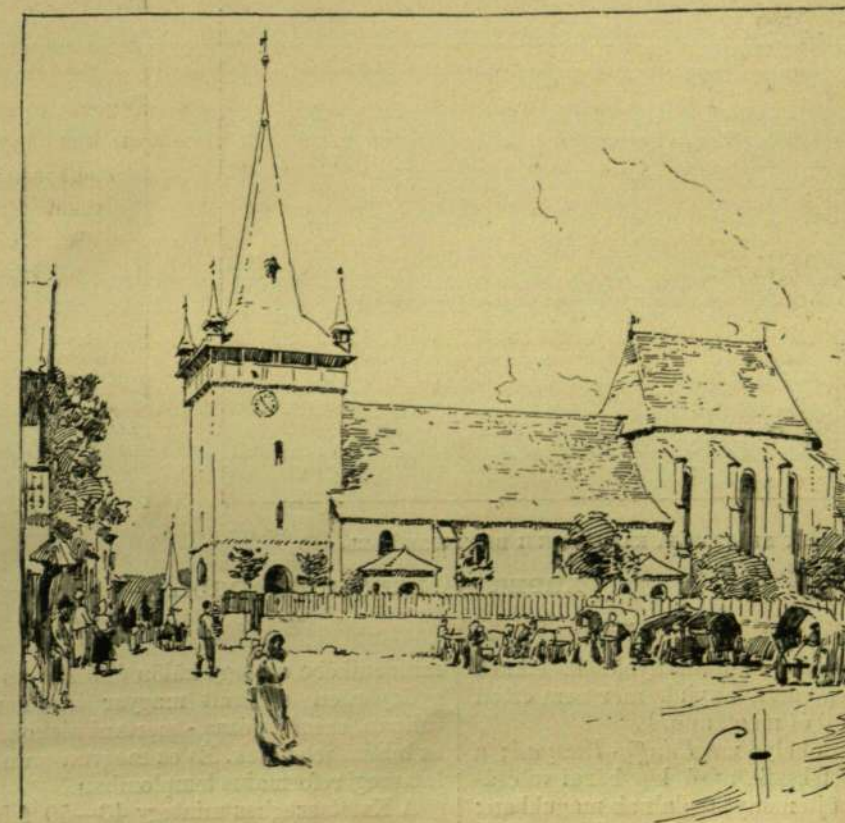
Ime ezen a szép vidéken, Kolozsmegyének a nyugati részén, kezdődnek most az itt rendezett őszi hadgyakorlatok, melyek alkalmából érdekesnek váltunk ide vonatkozó közleményeink mellett képeken is bemutatni a vidék kiválóbb nevezetességeit és népét.

y. d.

KALOTASZEG.

Erdély bércei között, a csaknem kétezer méter magas Vlegyásza, a gyalui havasok és a Meszes vonulataitól közrefogva, egy kis völgy-medence terül el hepe-hupás hullámos vidékkel, a Kolozsvár-Almási hegység dombvonulataival és alacsony kiágazásaival: ez a medence a Kalotaszeg, a hol az idén a nagy hadgyakorlatok fognak lefolyni ő felsége személyes ellenőrzése mellett.

A területet azonban a három nagy hegység csak nagyjából határozza meg; más Kalotaszeg földrajzilag, más néprajzilag. A három Körös közül a Sebes-Körös a legerészkibb, a Kolozsmegyét Biharhegytől elválasztó nagy Biharhegységnek a keleti lejtőjén fakad, a

A REFORMÁTUS TEMPLOM BÁNFFY-HUNYADON.

Hary Gyula rajza.

A kötő és muszuj közt két oldalt támadt hegyes háromszög alakú nyílason a szintén bokáig érő szép fodros vászon pendely fehérik ki, eléggé látni engedvén a magas sarkú, piros csizmát. A muszujon hátul egészen végig futnak az egy ágba font hajból csokor nélkül alá függő, virágos pántlikák, úgy szintén egy pár vörös zsinóron függő vörös bojt, mely annak a jele, hogy a lánynak szeretője van.

A középtűt ketté választott és simára fésült hajra vagy lazán hátra kötött piros virágú kendő borúl, vagy pedig ünnepesebb alkalmakkor igen csinos pártát tesznek, de természetesen csak a leányok. A pendely csak övig ér; azon felül rendszeren erősen kikéített patyolat ingvall fűdi a derekat magas nyakkal és könyökig érő bő újjal. Az ingvall fölött csinos újjatlan ködmönkét viselnek még nyáron is. Ez a ködmönke affle kerek aljú mellény, elől-hátul virágokkal dúsan kivarrra. Az egész öltözet igen festőinek mondható.

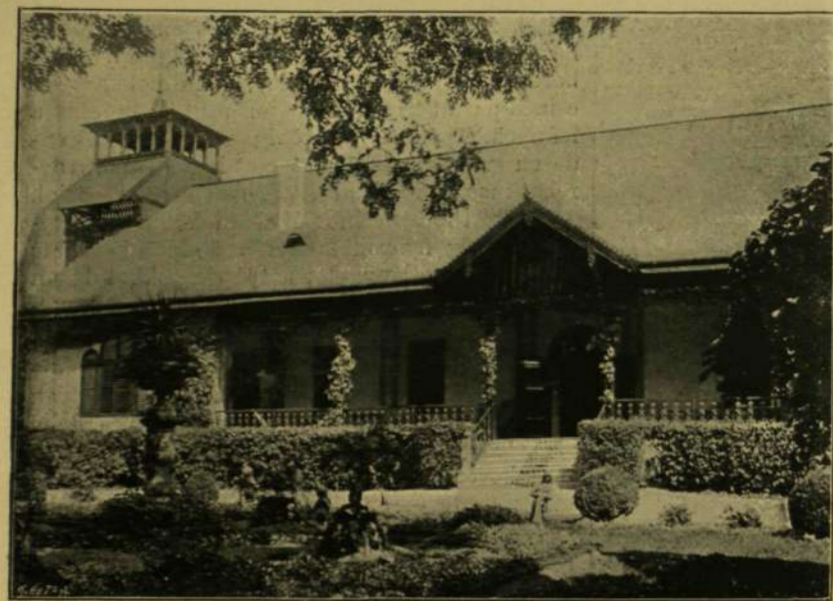
Ha a Kalotaszeg népét vizsgáljuk, sok oly vonást találunk benne, a mi székely, sok olyat, a mi magyar; az alföldi magyar és az erdélyi székely sajátos történelmi viszonyok közt történt keveredésének látszik; ő magát tatárnak tartja, de történelmi bizonyosága erre nincs, noha egy ideig engem is megévesztett. Vértelleg gyönyörű faj; férfija magas, szálás, megtermelt, noha keverék, nője magas, telt idomokkal, eleven, tüzes szemekkel; kedélye vidám, gúnynevei a népies mókák valódi kincsesháza; vallása «magyar», vagyis református; faji öntudata kifejezett, idegen befolyást távol tart magától, hagyományaihoz szívósan ragaszkodik s így, mintazoltságközébe ékelte magyarságának, fontos politikai missziója van, s noha politikát nem úz s az oláhval békésen megfér, annak a jelenben való előnyomulását meg nem engedi. A nőket bámulatosan kifejezett kereskedelmi szellem jellemzi.

A nép foglalkozása földmívelés, a havasok felé pedig az erdőgazdaság és pásztorkodás is járja, de ott már fogy a magyar, s minél magasabbra jutunk, annál inkább szaporodik az oláh, a ki különben télire szeret leközödni Kalotaszeg magyar falvaiba s ott napszámos, béres, vagy egyéb munkával áttelelni. A kalotaszegi magyar ügyesen fúr-farag, s ha kedvesének farag egy mosó lapiczkát vagy gyalog rokkát, vagy az élete párjának egy vetelőt vagy szorítófot, remekben dolgozik s munkájába önti egész szerelmét. Viszont a nők ügyes varrók, a hies kalotaszegi varrottas készítői. Ezek a varrottások a mult századokban minden kalotaszegi házban megvoltak; e század elején megszünt varrásuk, de legalább az akkor megvolt darabokat még tényleg használták; századunk közepén aztán a népies alakok e remekei bekerültek a

festetlen s körzővel faragott monostori ládákba, hogy örökre eltűnjenek, elveszzenek az ethnographia részére. . . Az ethnographia részére elvesztek, mert a nép ma már *magának* varrottast nem varr, de megmentette őket Gyarmathy Zsigáné a házi ipar részére; harmincz év múlva kiásta és egybegyűjté az eredeti darabokat a ládák

a remek régi kancsók; bútorát majd mind maga készíti, saját izlése, felfogása, öröklött hagyományai alapján festi. A község közepén a templom, melynek hajója a hátulsó karon levő felirat szerint 1698-ban, a déli rész 1772-ben épült; egészen speciális ethnographiai értékű a menyegyzet; ez koczkákra van osztva s e koczkák

azután következik *Köröső*, a hol a fonókban használt kicsi székekben ezerféleképp remekel a nép, van ott faragott, zörgős, ölmos, s mindenféle egyéb más, a mit csak ügyesség, lelemény és humor megteremthet. A Kalota völgyén találjuk *Zentelkét* és *K.-Sz.-Királyt*, melyek 1848-ban földig leégtek, hogy aztán minden újítás nél-

A KIRÁLY SZÁLLÁSA. (A Barcsay-ház a park fölül.)

A KIRÁLY HÁLÓSZOBÁJA.

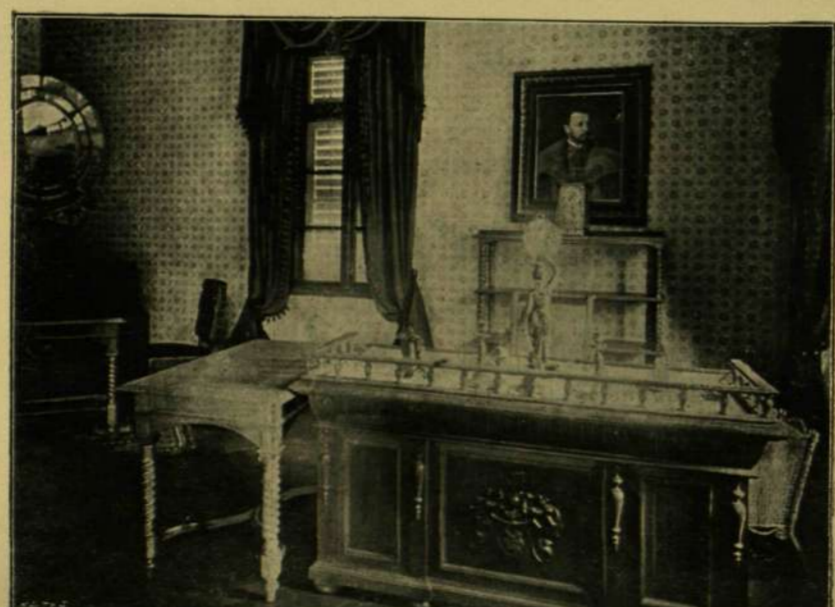
SZÖNYEG-ÁGY A BARCSAY-PARKBAN.

A KIRÁLY SZALONJA.

A KIRÁLY ELŐSZOBÁJA KALOTASZEGI BERENDEZÉSSEL.

A KIRÁLY DOLGOZÓ-SZOBÁJA.

KÉPEK BÁNFFY-HUNYADRÓL, — DUNKY FIVÉREK FÉNYKÉPEI UTÁN.

fenekéből s mintául adta a lányoknak, kiknek nagyanyjuk még varrt, anyjuk már nem értett hozzá, míg ők újból megtanulták.

A Kalotaszeg főhelye ma *Bánffy-Hunyad*; a Körös mentén fekszik, apró kis házai valóságos néprajzi gyűjteményt foglalnak magukban; az ágyakon a varrottas párnacsúcsok, ágy-fűtől való, a kendőszegen a rúdra való, a fogason

mindenikébe egy-egy külön álló kép; s e képek gyönyörűen stylizált magyar izlésű virágok: tulipán, szegfű, rózsá, mértani alakok, állatok, és bibliai jelenetek. És ez megvan minden kalotaszegi reformatus templomban.

A Kalotaszeghez mintegy 40—50 falu tartozik. A Körös mellett fekszik még *Sárvásár*, melynek gyönyörűen himzett kapufélfái vannak;

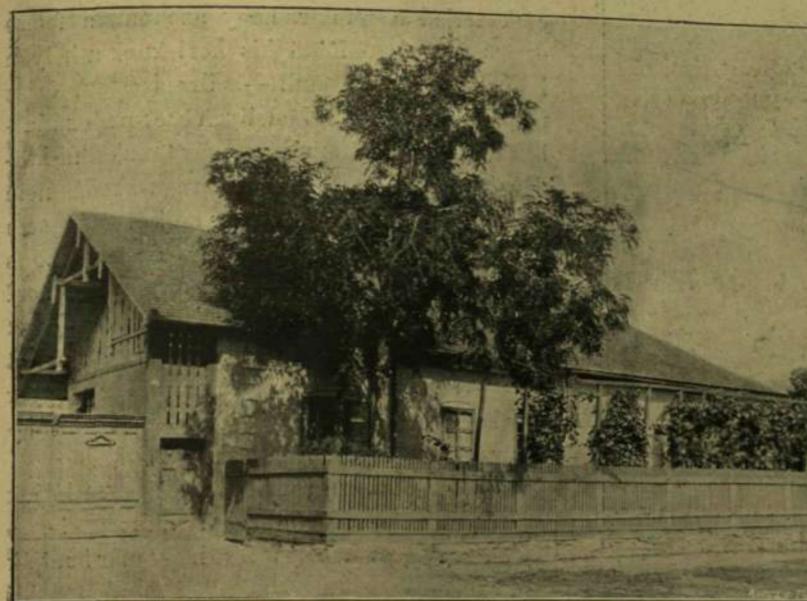
kül az ősi kalotaszegi modorban épüljenek fel újra. Odább a havas alján *Magyaró-Kereke*; II. Rákóczi Ferencz végzetes nagyváradi futásából őriz egy szőnyeget; *Kalota* község ma már tiszta oláh; bent a hegyek közt fekszik *Magyar-Valkó*, melynek eredeti temploma a kiállítási faluban is be lesz mutatva, s melynek múlt századbeli orgonája tiszta faalkotmány. A *damosi* templom

urasztalán Koltsár Erzsébet — Sebe Jánosné 1826-ból való varrottása a legszebbek egyike. *Jákótelkén* a templomi készlethez egy nagy fakalacs tartozik, melyben az urasztalához a bort viszik. Magyar-Gyerő-Monostoron katolikus apátság volt, melynek klastroma 1241-ben dűlött szét. *M.-Gyerő-Vásárhelyen* a családi

közt ma már szentet is ásnak. Az Almás völgyében *Magyar-Bikal* a gőzpont, de a Kalotaszeg népét s a muszujt megtaláljuk lefelé Nagy-Almásig mindenütt.

A Kalotaszegnek ethnographiailag sajátos területe Szent-László vidéke, Torda és Kolozsvár között; *Szent-László* csaknem jobban

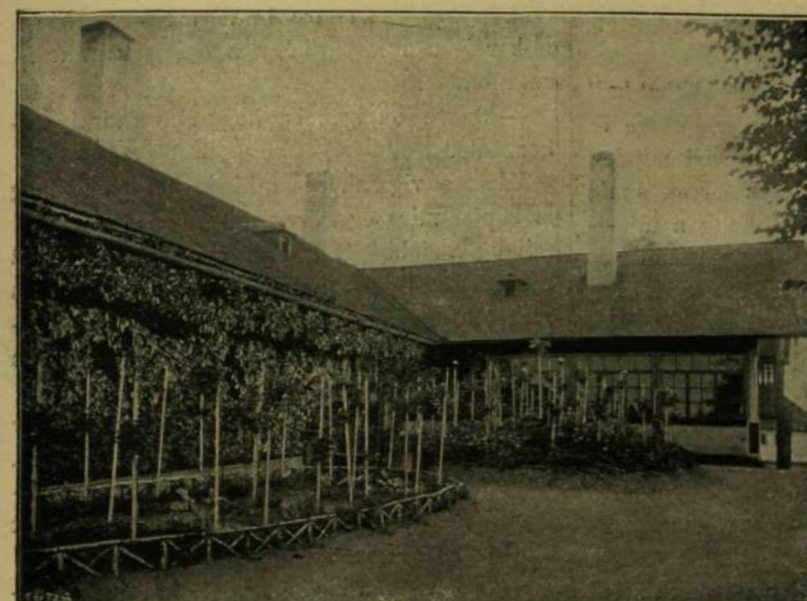
melyet az oláh is kedvel. Az itteni oláhság elég jól megtermett faj, de női esenevészek, betegesek, korán vénülők. A Kalotaszeg erdeiben dolgoznak ők, kemény és nehéz munkával élnek, a hegyek közé rejtett, szétszórt falvakban laknak, elég barátságosak. Nyáron kihűzödnak a Vlegyásza hatalmas legelőire s pásztorkodnak,

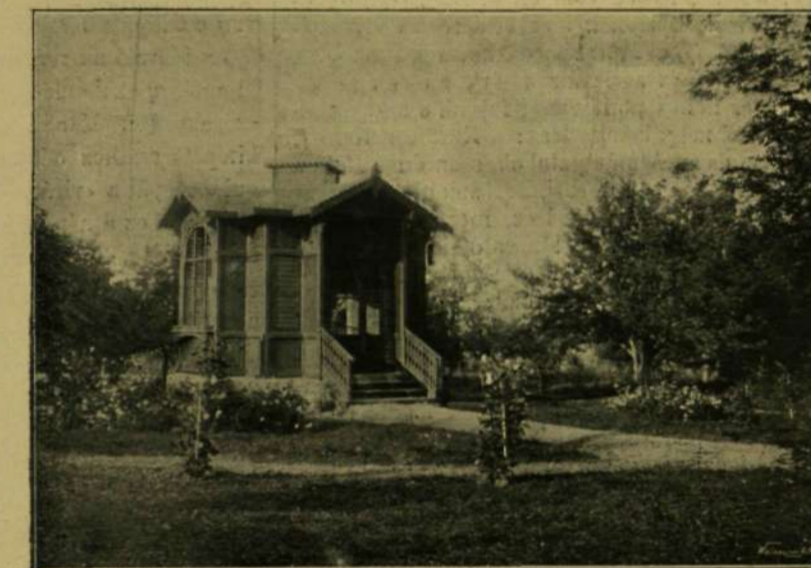
A GYARMATHY-HÁZ AZ UTCZA FELŐL. (A József főherceg részére előkészített szállás.)

A JÓZSEF FŐHERCEG SZÁMÁRA BERENDEZETT EBÉDLŐ.

A GYARMATHY-HÁZ AZ UDVAR FELŐL.

KERTI PIHENŐ A BARCSAY-PARKBAN.

A JÓZSEF FŐHERCEG RÉSZÉRE BERENDEZETT VENDÉGSZOBA KALOTASZEGI VARROTTASOKKAL DISZITVE.

A BARCSAY-PARK BEJÁRATA.

KÉPEK BÁNFFY-HUNYADRÓL, — DUNKY FIVÉREK FÉNYKÉPEI UTÁN.

telekrendszer, házközösség maig is fennáll. A Nádas völgyében *Kis-Kapus* temploma a késő gót kor csinos emléke; *Nagy-Kapus* élénk forgalmú helyeske; *Jegenye* hideg fürdőjéről híres; *Egeresen* nagy gipszgyár van; *Sztána* a kolozsváriak nyaraló helye; *Zsobok* a zsoboki márvány (gipsz) nem sikerült vállalatának sokat gúnyolt hazája; Sztána és Egeres

meg őrzötte a kalotaszegi ősi jellemet, mint Bánffy-Hunyad; jó módú, vagonos népe megbecsüli a régi szokást és gondozza is. Innen délre következik még *Magyar-Léta* igazán remekbe faragott kapufélfáival.

Az oláhság a Kalotaszegen új. Havasi tanyájából lassankint húzódik le s a magyarságtól sokat tanul; ott van a varrottas első helyen,

noha a pásztorkodást csak kedvtelésből űzik. Ha a bánffy-hunyadi vásáron együtt látjuk a magyarral, könnyen megkülönböztethetjük őket egymástól. A magyar nő ingújjának nincs sem nyitott szája, sem kézelője; az oláh nő ingújjá mindig bő kézelőben végződik; a férfiak viseletében pedig a himzéses ködmön a tájékoztató. Maga a terület, hol a hadgyakorlatok folynak,

»BONTJÁK A KIS KERTEKET.»

Dunky Átvérék fényképe után.

Kolozsvár és Bánffy-Hunyad közt van; a Körös és Szamos vízválasztója rajta az uralkodó pont; a ki a vízválasztó birtokában van, ura a Nádas völgyének, Kolozsvárnak s így Erdélynek, s ura a Körös völgyének, Bánffy-Hunyadnak, a Kalotaszegnek s ezzel a Körös szorosának, tehát Magyarország egyik kulcsának is. A küzdelem tehát a vízválasztóért, e stratégiailag fontos és nehéz pontért fog folyni, s az előnyomulásnak négy iránya lesz: a Körös, a Kalota, a Nádas és az Almás patakok mentén fölfelé a vízválasztóhoz; a nyugati, körösmenti csapatoknak nehezebb feladatuk lesz, mert a keleti csapatoknak az Almás mentén való sikeres előnyomulása azokat ketté oszthatja s a Körös szorosát birtokába ejtheti. A mozdulatok gyors megtevésére a terület általános firszíne eléggé kedvező; nagy emelkedések, hirtelen ereszkedések nem igen vannak, a dombok szelidiek, nagybárárdok erdőtelnek, az utak jók és rendezettek; a nép pedig szives, barátságos és vendégszerető igazi magyar nép, ki saját véreit természetes, hogy szívesen látja. Dr. Jankó János.

A KIRÁLYVÁRÓ NÉP.

Irta Gyarmathy Zsigáné.

És a nép kezd melegedni. Abból az óseredetű igaz közönyből immár kiragadta a királyi nimbusz hatalma. Bizony nagy és jó lehet az a király, a kit így vár az ő népe!

Régen tervezett, de sokára létesítendő új utakat vágnak a vasút felé, hogy a közlekedés nyitottabb legyen: eddig vásárok alkalmával megtorlódtak a szekerek, marhák, most már egy egész körút lesz befelé a vasúttól. De ez az út sok kertvéget, sok kenderföldet metszett keresztül. Vásárlás útján megfizethetetlen, feltett portékákat. Hanem most azt mondják: kell a királynak, és szó nélkül engedi mind annyit, mennyit az alispán ígér érette.

Akkor előbb egy asszony mégis egy kissé zokon vette a dolgot és épen nem örvendett a kenderföldjének úttá való felavatásán; de a többi mind rátámadt:

— Te, te! Ugyan hol tartod az eszedet, hogy nem tudod előszedni, mikor szükség van rá?

— Kerteknek ha kénygönd is van az eszük, még sem tudnak vele gondolkozni; mert ha mind közönségesen útát csinálnának a kenderföldekből, akkor ugyan miből szólnék a fodorvászónat?

— És ez nagy kérdés. A nép leányainál általában, de a kalotaszeginél épen nagy szerepet játszik a kender, a — vászon. Századokon keresztül, ivadékról ivadékra tapadt a lelkekhez a kender

selymes szála, és vérvékké vált a vászon-kultusz; egészen, egygyé forrtak már, s ezen szeretetből születik az a rendkívül sok fehérnemű, melylyel a legszegényebb kalotaszegi háznál is tele van a tulipános láda.

Az idevaló asszonynak a kenderföldjéből hajt ki egy-egy esztendőre való reménye, öröme és szórakozása. Már a kendernyűvésnél minden kitépott szálhoz odafűz egy édes tervet, s míg gulába gyűl a «virágos», daltól cseng a táj, — ott terem ez a népdal is, hol a virágos kender és a vad virág. — Az őszi napfényénél már a csattogó tiló veri az ütemet a csattogó népdalhoz. És a guszaly! Az még csak az igazi mulatság: úgy szórakoztatja az a tíz éves leánykát, mint a hetven éves nagyanyót. A fonal vékony szálába beserül a múlt emléke, a jövő reménye: a nagyanya mesél a fonóház tündérvilágáról, a hova kis unokája repeső szívvel vágyik, mert csak ott van a boldogság: a fiatalság, az élet, a szerelem. . . . Mikor a fonal osztóvátára kerül és kattog a lábitó, nyílik a nyűst s az aranyfényű sikátoron át meg átfutkos a vetélő, a szövő már tudja, hogy ez a vászon élni fog, mikor ő már rég porladoz, valamint élnek azok a fodorvászón darabok is, melyeket a dédanyák szöttek.

A szép fodorvászón betetőzése a kalotaszegi parasztasszony jó gazdasszonyágának, az a szorgalom jutalma, a törekvés diadala — és a bánffy-hunyadi asszonyok mégis azt mondták: — Nem bánom a kenderföldemet, csak hogy jöjjön a király!

A kenderföldhöz való ragaszkodás minden kalotaszegi asszonynál nagyon ki van fejlődve; de e mellett a bánffy-hunyadi asszonynak van még egy kedves drágasága: a kis kert.

Azok kivül, hogy a nép minden talpalatnyi földjéhez szívósan ragaszkodik, a kis kertekhez más egyéb is köti. Azt tartják, hogy a káposztapalántát minden más helyen megeszi a bolha, csak itt nem, mert óvja az országot póra. Az útczára néző ablakok alatt van — vagy volt — az a pár lépés szélességű kertecske, melybe tavasszal káposzta-magot vetettek, s mikor abból palánta lett, kiültették és helyébe került az éreszre futó paszuly, az illatos borsóvirág és egy pár fő tavalyi káposzta, magnak, — azt is csak ott nem bántja a veresbogár. — Ha kis kert nem lenne, miből főzné a hunyadi asszony azt a káposztát, melylyel egész télen ellátja a havasi oláhot. Azt már mindenki tudja, hogy

mikor a piacron árulja a füstös hússal főzött káposztát, és az oláh vonakodik az egész el-fogyasztani, az asszony így biztatja — persze magyarul, a miből az oláh egy szót sem ért: «Vedd meg, verjen meg a csoda, mert a jövő kedden úgy is csak te eszed meg!»

Azt el sem tudják képzelni, hogy kis kert nélkül is meg lehessen élni. És ime egyszerre csak terjed a rémhír, hogy azoknak a feltve őrzött, porhanyó földű kis kerteknek a helyén kikövezett járda leend. — «Uram isten, őriz meg a rosztul!» — «Nem, ilyen eset nem zúdulhat ránk!» — Aztán másnap már tanakodni kezdenek; de a kis kertekhez való ragaszkodás nem csökken; mert hát káposzta nélkül még sem lehet megélni! Harmadnapon már más szó is vegyül a tanakodásba. — «Bizony nehéz sor! De gondoljuk meg, hogy a király és József főherczeg még sem járhat sárban!» És a mit ezután beszélnek, az már onnan jó a magyar szív kellős közepéből: meleg forrásából a királyhoz való igaz ragaszkodásnak.

— «Már csak megbecsüljük, szívesen látjuk a királyunkat — még a kis kertek árán is!»

Egy reggel aztán jött a hír, hogy már bontják is a kis kerteket: «arra bé, a hol minden módi kezdődik», le is bontának egyet. Az én utcám népe kiáll, megdöbbenve néz össze, de nem szól, nyugodt elhatározással néz «arra bé» s mikor igazán látja, hogy a dolog nem tréfa, azt mondja:

— De vajjon igaz is, hogy eljő a király mi-hozzánk?

Várja a vigasztalást a kis kertekért. És meg is kapja, mire egy öreg asszony — a ki még mindig a jobbagység eltörülésén busul — azt kérdi, hogy: Úgy-e, instálom alássan, azon a kis szekeren fogják a királyt feltaszítani Barsay-ni? Az a kis szekér pedig az új utak sinein gördülő kavicsos kocsik.

Egy öreg ember pedig azt magyarázza, hogy Barsay azért építettett egy tornyot a házára, hogy a király arra felmegy és onnan fog lenézni a népeire, már mint az itt lakókra, mert a kit magával hoz, azt úgy is ismeri.

— «Bontják a kis kerteket!» kiáltja lelken-dezve egy erre futó menyecske.

— «Na, hát ha bontják is!» feleli az a menyecske, a ki felszólalt volt a kenderföldjéért, — «Csak nem sajnálod?»

A hol nemesek a kenderföldet, de még a kis kerteket sem sajnálják, ott már aztán igazán hogy meleg szívvel, édes kedvvel várják a magyarok királyát!

ARCZKÉPEK KOLOZSMEGYÉBŐL.

A királylátogatás és a hadgyakorlatok alkalmából bemutatunk néhány kiválóbb egyént, a kik Kolozsmegye közéletében intező szerepet visznek részint az által, hogy a közigazgatás élén állanak, részint pedig az által, hogy a társadalmi életben kiválóan tevékenyek. Hogy a bemutatottak közt hölgy is van, azt hiszszük, csak növeli a bemutatás értékét annál is inkább, mert ez a hölgy, kit Kolozsmegye legmagyarabb vidékének, a Kalotaszegnek «védő anyala» ezimel tiszteltek meg, úgy irodalmi, valamint társadalmi téren kifejtett működéséért igen méltó erre a bemutatásra.

BARCSAY DOMOKOS, a király bánffy-hunyadi házigazdája, a nagybarcsai Barsay család ivadéka, a mely Erdély legrégibb családai közé tartozik, s eredetét Márk horvát bánig (1216) viszi fel. A család legkiválóbb tagja volt Barsay Ákos, előbb hunyadi főispán, ki 1658-ban a török által elűzött II. Rákóczy György helyett erdélyi fejedelemséget választott. Szintén nevezetes emberünk volt a fejedelemség testvéreinek Sándornak dédunokája, Barsay Ábrahám, ma-

gyar királyi testőr és költő, kinek többnyire hazafias tárgyú verseit Révai adta ki, s a kiról, mint az úttörők egyikéről, irodalomtörténetünk méltánylással emlékezik.

BARCSAY DOMOKOS 1848-ban Nagy-Szebenben született. Atyja László, később hunyadi főispán; anyja báró Bruckenthal Antónia volt. Leánya és egyetlen gyermeke annak a báró Bruckenthalnak, a ki a szászok javára tett nagy alapítványaival öröközte meg nevét. Barsay Domokos középiskoláit a szászvárosi kollégiumban, a jogi tanfolyamot pedig Kolozsvárt végezte, s mint egyéves önkéntes Medgyesén szolgált a 9-dik dzsídás ezrednél. Majd két évig volt Hunyad megye aljegyzője; azután átvette apja nagybarcsai gazdaságát s 1875-ben nőül vette Korbuly Idát, lompérdi Korbuly Bogdának, a kolozsvári nemzeti színház egykori buzgó és áldozatkész intendantsának leányát, s ettől fogva Bánffy-Hunyadon gazdálkodik, de foglalkozik a közügyekkel is, a mennyiben Kolozsmegye közigazgatási bizottságának kezdetül fogva tagja. Gyakran tett nagyobb külföldi utazásokat, s úti tapasztalásait a gazdálkodás terén is érvényesíti.

1889-ben Ő Felsője a főrendiház élet-hosszszigliani tagjává nevezte ki. 1892 jan. havában az általános képviselőválasztások alkalmával Bánffy-Hunyadon az első választás meg-hiusult, mert a fölizgatott és félrevezetett nép szellette a választási irományokat. Ekkor a régi jelöltek elejtésével a közbizalom Barsay Domokos felé fordult, mint a kiből a nép is megnyugodott. Meg is választották február 17-ikén egyhangulag, jelölül annak a pártatlan népszerűségnek, melyben részesül, s melyet megérdemel, mint a népnek igazi barátja, tanácsadója és segítője. A főrendiházi tagságról ekkor lemondott s bár a képviselőházban egyik párthoz sem csatlakozott, mégis pártkülönbség nélkül szerelt és beült tagja a háznak. Egyéni jeles tulajdonságain kívül főképp kiadhatatlan humoráért és kedélyességéért szeretik. Sikerült adomái és találó megjegyzései mindig nagy vonzó erővel bírnak a képviselőház folyosóin. Mint vendégszerető házigazda messze földön ismeretes, s ime most abban a kiváló szerencsében részesül, hogy vendéglő fogadhatja a legelső magyar embert, a királyt.

BÉLDI ÁKOS gróf, Kolozsmegye és Kolozsvár város főispánja, az ősrégi székely úzoni Béldi család ivadéka. A család már a 14-ik évszázabban előkelő szerepet játszott Erdély történetében és sarjai az évszázadok hosszú folyamában, mint a szabadság oltalmazó bajnokai lettek ismeretsekké. Különösen kiválik közülök Béldi Pál, fia Béldi Kelemennek és Bánffy Zsuzsannának, II-ik Rákóczy György főasztalnoka, lengyelországi hadjárataiban lovassági parancsnok és közvetítő Teleki Mihály és Bánffy Dénes áldatlan viszálykodásaiban, továbbá unokája Béldi József, Fogaras földjének főkapitánya, a ki 1770-ben grófi méltóságra emeltetett.

Béldi Ákos grófnak már az atyja, Ferencz is huzamos ideig volt Kolozsmegye főispánja, a mely méltóságban most fia követte őt; 1888-ban, Jósika Sámuel báró, jelenlegi miniszter, lemondása után nevezetett ki főispánná s azóta fontos állását közmegelegedéssel tölti be.

Béldi Ákos gróf főispáni hivatalában a legnagyobb pártatlanságot tanúsítja; aajtaja a legszegényebb polgár előtt is mindig nyitva áll s nála minden méltányos és igazságos ügy meg-hallgatásra talál. Rendíthetetlen hűve a szabad-ellvű politikának, a mit mint kinevezett főrendiházi tag az egyházpolitikai törvények megszavazásakor ismételve tanúsított. Béldi gróf kormányzása alatt úgy az erdélyi részek első megyéje, mint Kolozsvár városa is új föllendülésnek örvend s nagyszabású középítkezések: katonai laktanyák, vízvezeték és csatornázás, egyetemi és más közmívelődési építkezések foganatosítottak. Figyelme kiterjed a vármegye és város összes művelődési és köz-gazdasági szükségleteire; nagy része van a kolozsvári mentő-egyesület felállításában; s mint a kolozsvári színház ideiglenes intendantsától, tőle várják a színház ügyének végleges rendezését is. Béldi gróf kitűnő gazda; gazdálkodása a Mezőségen a legjobb hírek örvend s mint az erdélyi római katolikus status igazgató tanácsának tagja, e testület nagy ura-

GYARMATHY ZSIGÁNÉ.

dalmai kezelésében bő gazdasági tapasztalatait a közügynek hasznára is sikerrel érvényesíti.

Béldi Ákos gróf jelenleg 49 éves, de dús fekete haja s fiatalos megjelenése nem mutatja annyira. Felesége Bethlen Emma grófnő, Bethlen Gábor gróf húga, a kit a gyönyörű kerlési kastélyból vezetett oltárhoz, egyike Erdély első szépségeinek. A boldog házasságból egy fiú és négy leány gyermek származott.

Béldi gróf mint Kolozsmegye főispánja vezet az erdélyi megyék hódoló küldöttségeit a király színe elé, s talán ép akkor mondja el üdvözlő beszédét, midőn e sorok a közönség kezeibe jutnak.

GYARMATHY MIKLÓS, Kolozsmegye alispánja, 1830-ban született Kalota-Szentkirályon, ő s nemes családból, s már elődei is előkelő hivatalokat töltöttek be Kolozsmegye tisztikarában. Tanulmányait 1838-ban Kolozsvárt kezdte meg,

GYARMATHY MIKLÓS.

de megszakította azokat 1848-ban, a mikor a hazafias lelkesedés és a szabadság eszméje őt is a honvédek sorába vezette. Később mint hadnagy a Bem tábornok főparancsnoksága alatti erdélyi hadseregben, az 55-ik honvédszázalójában végig küzdötte a szabadságharcot. Részt vett a deési, viaknai, piskii nagyobb csatákban s még vagy 13 kisebb ütközetben.

A szabadságharc leveretése után mint menekült bujdosott az alföldön, különösen Szatmármegyében, hol az erdélyi menekülteket tárt karokkal fogadták; míg később a Tisza-szabályozás beregi osztályánál működött; majd, mikor az üldözés lanyhult, haza ment falusi magányába, magányosult s folytatta tanulmányait, különösen a magyar köz- és magánjog terén, de figyelme kiterjedt a mezőgazdaság előmozdítására is, s ő találta fel azt a kitűnő váltó-ekét, melyet ma is Gyarmathy-eké név alatt ismer a gazdaközönség. Foglalkozott művészetekkel is, s nem egy általa szerzett népdal ment át a nép ajkára. Idő közben több, figyelmet keltett cikket írt a kolozsvári és budapesti lapokba.

Az alkotmány első visszaállítása után 1861-ben Kolozsmegye közönsége tiszteletbeli főjegyzőnek választotta, de a provisorium beálltával lemondott. Az 1867-iki kiegyezés alkalmával az első alkotmányos közgyűlésen az akkori rendszer szerint még fennállott kerületi alispáni állásra választott meg, s mint ilyen szolgált 1872-ig, a mikor az új szervezés alapján előbb főjegyzőnek, 1875-ben pedig Matskási Pál alispán elhalálása után alispánnak választott meg, s ez állásban szolgálja azóta megyéjét és hazáját. Kormányzása alatt a vármegye több átalakuláson ment keresztül, s Gyarmathy szervező tehetségeinek mindannyiszor fényes tanújeleit adta.

A honvédségi intézmény felállítását után belépett a honvédség szabadságot állományába, s mint százados két évig szolgált; de ideje nem engedvén, hogy mindkét hivatásának megfeleljen, később a honvédség kötelékéből kilépett. A fuzió létrejöttéig a Deák-pártnak, azontúl a szabadellvű pártnak volt hűve, s jelenleg is az. Altlában mint közigazgatási szakteljesítő, s Tisza Kálmán volt miniszterelnök és belügyminiszter annak idején a közigazgatási anketre is meghívta. Meg kell említenünk, hogy Kolozsvár város társadalmi és politikai életében is tekintélyes állást foglal el. Hivataloskodását pártatlanság, a könnyű feltalálás, s az apró részletekig kiterjedő figyelem jellemzi.

1892-ben ünnepelte a megye Gyarmathy Miklós szolgálatának 25 éves jubileumát, a mikor nagy ovációk tárgya volt úgy a megye közönsége, mint a megyei tisztikar részéről. A vármegye közönsége ez alkalomból Gyarmathy Miklós nevére 2000 ft alapítványt tett a kolozsmonostori gazdasági tanintézetnél ösztöndíjra, a megye tisztikara pedig ugyancsak 2000 ftot a kolozsvári tudomány-egyetemnél szintén ösztöndíjra. Ő felsége 1893-ban tüntette ki a III. oszt. vaskorona-renddel. Nagy becsvágygyal munkált évek óta az új megyeház építésének előkészítésén, s e tekintetben is siker koronázta buzgalmat, mert a megyeház tervei készek, és az építéshez rövid időn hozzáfognak.

A király-fogadtatás előkészületeinek nagy munkája a megye részéről jórészt az ő vállaira nehezült, s e nem könnyű feladatnak fáradságtalan tevékenységgel, odaadással és erélyvel tesz eleget. Az ő erélyes keze mindent pontosan intézett, s idejében készen is állott minden, pedig az aránylag rövid idő alatt végrehajtott munkák közt voltak nagyobbak is, mint például a bánffy-hunyadi pályaházról a városba vezető egészen új útvonal.

GYARMATHY ZSIGMOND, Miklós testvére, Barsay Domokos és az egész Kalotaszeg közéletének egyik kiváló alakja, 1832-ben Kalota-Szentkirályon született. 1848-ban fiatal kora dacára ő is hazafias kötelességnek tartotta a honvédek sorába állást, s később mint hadnagy szolgált és rendkívüli bátorsága által tünt ki. 1861-ben főszolgabíró volt Bánffy-Hunyadon, de a provisorium bekövetkezésekor a többi hazafiakkal együtt ő is visszavonult. 1867 óta a gróf és báró Bánffy-család közös uradalmának inspectora, s egyúttal a bánffy-hunyadi takarékpénztárnak igazgatója. A köz-

és gazdasági ügyekben való jártassága, mindenki iránt való készsége és ismert kedélyessége nagy népszerűséget szereztek neki. A bánffy-hunyadi köztisztviselők, mint a kaszinó, takarékpénztár, stb. mind az ő buzdításának alkotásai. Hogy a Gyarmathy Zsigáné férje, a ki meg is érthette ezt a feleköltő lelkületű nőt, arról szólunk még alább.

GYARMATHY ZSIGÁNÉ, a kit már ismer az egész ország, úgy is mint kedves tollú írónőt, úgy is mint a kalotaszegi varrottas apostolnőjét, 1845 május 23-án Magyar-Gyerő-Monostoron született, hol atyja, Hóry Farkas, ismert költő, ref. pap volt. Már atyjától tanulta a költészet és irodalom szeretetét, anyjától pedig, a kitünő és gondos háziasszonytól azt, hogy a háztartást nem szabad elhanyagolni. Később gyakorlatilag meg is ezáfolta azt a hitet, mintha az írónő nem lehetne jó háziasszony, mert ő mindig az volt, ma is az. Szeretett már irogatni lánykorában is, de nem

közül, azután «Beszélyek és apróságok» címűmel összegyűjtve jelentek meg.

Legújabb művéről, az «Asszonyokról, asszonyoknak» című kötetéről szintén igen kedvező volt a lapok bírálata. Az egyik lap azt sajnálta, hogy miért esőkkentik az írónő iránti elismerést azzal, hogy lépten-nyomon összevegyítik nála az írói sikert a házi ipar terén felmutatott nagy eredménnyel, holott ez egészen külön álló két dolog, és ha Gyarmathy Zsigáné soha nem látott volna is varrottast, akkor is csak olyan kitünő és eredeti írónő lenne, mint így.

De hát ma mi is úgy vagyunk vele, hogy inkább foglalkozunk az írónő házi ipari sikereivel, mint különben is jól ismertett és kellőleg méltatott műveivel. Most, midőn a király és fényes kísérete azt a vidéket tiszteli meg látogatásával, melynek népe Gyarmathy Zsigáné buzgólkodásából annyit köszönhet a varrott-

Megismerték aztán a külföldiek is a kalotaszegi varrottast, s most onnét is van vevő elég. Tenger is a dolga Gyarmathy Zsigánénak, s a munkaszeretet láza úgy hajlja, hogy tiznek is sok lenne, a mit végez. Most éppen rendezti a megye által kiállítandó kalotaszegi házának a három szobáját a kancsókától az alakokig, melyeken ott fog viritani a festői tájviselet. E mellett az ezredéves kiállításra épülő és Klotild főherceggasszony védnöksége alatt álló gyermek-pavillonba a paraszt gyermek-szobára valókat is ő szedi össze.

Mindezekon kívül írja a szerkesztők óhajtatására az alkalmi tárczákat, a maga gyönyörűségére pedig a szebbnél szebb népies elbeszéléseket.

Ugy volt, hogy József főherceg a hadgyakorlatok alkalmával Gyarmathy Zsigáné házánaul szállításra. A főherceg lekötelezőleg nyájias so-

GRÓF BÉLDY ÁKOS,
Kolozs megye főispánja.

BARCSAY DOMOKOS,
a király házi gazdája.

GYARMATHY MIKLÓS,
Kolozs megye alispánja.

ARCZKÉPEK BÁNFFY-HUNYADRÓL. — DUNKY FIVÉREK FÉNYKÉPEI UTÁN.

lépett vele a nyilvánosság elé. Ez csak akkor következett be, mikor neje lett Gyarmathy Zsigmondnak, ennek a minden szép és nemes iránt lelkesülő kiváló férfinak.

Legelőbb «Katinka» álnév alatt küldött egy kis dolgozatot a «Fővárosi Lapok»-ba, s már ez első munkája is föltűnt magyaros zamató nyelvvel, meleg előadásával, melyek azóta nyilvánosságra jutott munkáit is oly előnyösen jellemzik. Mindig legközelebbi környezetéből meríti tárgyait, azoknak lelkére tett-eleven benyomásait veti papírra; életet fest, még pedig eredeti, tősgyökeres magyar életet. Így irtunk róla ezelőtt nyolcz évvel, megemlítve akkor, hogy «Az ifjú pap» című regénye hűséggel, költői bájjal festett kép, mely számot tesz irodalmunkban, s hogy «A regényes feleség» című regénye a szigorúbb kritika előtt is hízogó méltánylásra talált, s e tekintetben oly kényes izlésű tudományos folyóiratunk, a «Budapesti Szemle» is nem csekély elismeréssel szolt e munkája felől. Kisebb dolgozatai «A hegyek

tasnak, éppen helyén való, habár futólag is elmondani egyet-mást arról, mint támasztotta fel halottaiból Gyarmathy Zsigáné a varrottast, mint emelte világhírré és mint adott ezáltal kerestet a nép kezébe.

Maga mondja el igen érdekesen az egyik cikkében, hogy éppen tíz éve mint állította össze az országos kiállításra a kalotaszegi szobát. Mennyi nehézséggel járt azt a holmit összeszedni, mikor a mai nép már nem is foglalkozott a varrottással. Ott, abban a kiállítási szobában tűnt fel előbb herceg Eszterházy Pálnénak, azután a mi felsőes királynénknak a kalotaszegi varrottas, s kívántak egy s más tárgyat megvenni, holott abból semmi sem volt eladó. A magas helyről jött kívánságnak azonban eleget kellett tenni, s kárpótolni azokat, a kiké a kiállításra átengedett holmi volt. Így kezdte aztán Gyarmathyné olyan asszonyok által, a kik még értettek a varrottashoz, taníttatni a népet s szoktatni a ma már oly jelentékeny hasznót hajtó munkára.

rokban maga tudatta ezt Gyarmathy Zsigánéval. De hát jött az a borzasztó csapás; így a gyász miatt elmarad a váruvart kedves vendég, a ki fenséges nejevel együtt mindig érdeklődött nemcsak a kalotaszegi házi ipar, hanem Gyarmathy Zsigáné irodalmi működése iránt is. József főherceg Gyarmathyné egy könyvéhez előszót irt, a főherceggasszony pedig megrendelte munkáit. A fenségek el is küldték neki elismerésül páros arczképüket.

Talán kellett volna még valamit mondanunk Gyarmathy Zsigánéről, mint szerető anyáról is, de mindenki gondolhatja, hogy egy ilyen asszony csak jó anya lehet. Kiterjed az ő gondja derék férjére, gyermekeire, háza tájékára, a népjóvártára, az irodalom művelésére egyaránt.

y. d.

CSETENYÉS SZEKÉRELL MENNEK A MENYASSZONY UTÁN.

KALOTASZEGI LAKODALOM.

Irta Gyarmathy Zsigáné.

Bánffy-Hunyadon, a birón kívül — legmódosabb gazda Pócs Márton uram. Atellenből hozánk fénylik faragásos kapufelének pléh-borította, a mi pedig megcsodálni való újítás a «házában». Az udvaron szemben egymással két csinos ház van, a szebbik új épület, s arra van szánva, hogy a két fiú abba vigye a feleségét: az lesz még csak a nagy nap, mikor a két, legnagyobb gazdafiu a lakodalmát üli!

Az édes anya, a még mindig csinos, okos Pócs Mártonné, már évek óta kiszinezte magának azt a nagy napot. A két fián kívül nem volt

több gyermeke és ezt a kettőt az imádásig szereti. Gondja volt rá, hogy jó előre kinézzék a menyéit: azok legyenek a legszebbek, legjobbak és legvagyonosabbak az egész Bánffy-Hunyadon. És a két leányban egyült meg is volt mind a három tulajdonság. Mind a kettőt Kador Kata-nak hívják: az egyik Kador Kata a legvagyonosabb leány és szép is. A másik szép is, jó is; szereti minden embert. Azt mondják róla: édes kedvvel beszél a vénnel is, a gyermekkel is, és olyan az ábrázata, mint a pünkösői róza nap-feljöttekor; és a növése szakasztott a lilium! bizony oda illik a kőgrádiéso nagy házba! Aztán ha nem éppen a leggazdagabb is, de azért hat lánynak sem csinált annyi gúnyát az édes anyja, mint annak. És még hozzá teszik — a

leendő anyós gyönyörűségére — nem is lesz olyan két szép derék menyé senkinek, mint Pócsnénak.

— Lakodalom sem volt még olyan, mint az én fiaimnak lesz! — gondolja Pócsné. — Egyszerre két szép pár fog a pap elé állni és két szép pár fog a kőgrádiéson felhaladni, és a négy részről való atyafiság ellepi az egész udvart...

Hanem ezt a kedves álmot megzavarta egy hír: a fiatalabb fiut, a gazdagabb Kador Kata jegyesét, beparancsolják a katonasághoz, s ettől való rettegeből nyomban hazaszállítják a menyasszonyt: esendben, egyszerűen. És ezzel egyszerre vége szakadt a rég dédelgetett páros lakodalom eszméjének; pedig már csak egy hét választotta el attól a naptól. Most már legyen

A VENDÉGEKSEL ÉS AJÁNDÉKOKKAL ZENESZÓ MELLETT A LAKODALMAS HÁZHOZ VONULÓ LEGÉNYEK.

KALOTASZEGI LAKODALOM. — Dunky fivérek fényképei után.

az egyes lakodalom is olyan fényes, mint lett volna a kettős és nyomban indítják a hívogatót, hogy meghívja az új meny kiterjedt rokonságát is.

Elérkezett a lakodalom napja. Szép májusi reggel van, és a kelő nap ragyogva török meg a kapufelek híres pléh-lemezén; az udvaron halommal áll a fanagságú fenyőgally; friss illatát ide hajtja a szellő, és én úgy érzem, mintha a havason lennék. Segítő asszonyok szorgoskodnak: a töltött káposztát már a tűzhöz tették, most egy pár fiatalabb asszony csatogatva nyújtja a gyűrt tézstaleveleket — azokból lesz a csigás, s míg az apró kockákat borda felett csigává serítik, foly a sugdosódás:

— Vajjon, istenem uram, miért kelle úgy sietni a Marcsi lakodalmaival? Iszen nem jöve utána parancsolat, úgy látszik. Valami nagy oka lehet ennek!

Egy öreg banya szétnéz, hogy vajjon a hetős menyecske nem settenkedik-e valahol a közelben és suttagva mondja:

— Aztán az én szóm ne legyen, de ez az állapot azért esik így, mert körösi Kador Kata nem akart másodiknak állni a pap elé... aztán edes lelkem az is lehet, hogy a miért piaci Kador Katának szebb a színe...

Elhallgatott, mert Pócsné közeledett, s ez az okos asszony úgy örködik családja összetartásán, hogy még egy szemhunyoritással sem árulja el, mintha nem tetszenék a dolog és már ha ő úgy adja, mintha hitt volna a beszólításba, akkor másnak sem szabad egyebet hinni: az ő házat szöbe ne vegye senki! S oly tökéletes fölényrel óvja a háza tisztességét, hogy még tudakozódnai sem mernek a páros lakodalom meghíulásának okáról. Bizony, egy nagy műveltségű úrnőtől is elég lenne az a tapintat, melylyel a gazdag Pócsné vezeti házméjét. De aztán egy finom műveltségű, széleslyes meny sem vehetné inkább igénybe ezt a tapintatos eszélyeséget...

Nyugodt komolysággal járja össze a házat, halkán beszél valamit az új menylyel, aztán megállapodik a «csigás» készítő előtt, azok másra terelik a beszédet:

— Ugyan igaz-e, hogy a mai lakodalomról képet is csinálnak, s hogy ez a történet azért esik, mert oda át nagyon kedvelik piaci Kador Katát?

Erre én teljes meggyőződéssel felelhetem, hogy úgy van. Mert Kador Kata az az ártatlan szelid jó leány volt, a milyennek a nagy világban képzeli a nép leányait, s a milyen a valóságban rikkán szokott lenni. De ha akad egy, azt szívem szerint való volt mindenképen kitüntetni. Akartam, hogy a Dunky fiverek ügyessége épen ezt a lakodalom örökítse meg.

A csigás még nem volt készen, mikor a legénység már összegyűlt a lakodalmas-háznál. Az a szokás, hogy a legények muzsikaszó mellett tánczolva indulnak el, hogy utca sorjában összegyűjtsék a meghívott vendégeket. Az első kép ezt a jelenetet tünteti fel. A bokrártás legények tapsolva, bokázva indulnak, a cigány huzza a hátuk mögött, Pócs uram pedig, a megtermett javakorbeli férfi, kikiséri őket és elégtelen néz utánok; a háta mögött csak alig látszik a felesége. Pár óra múlva az összegyűjtött nász néppel visszatérnek a «vendégyűjtők» és ez a második kép. Megkapó gyönyörű jelenet ez, melyet a legtökéletesebb fénykép sem adhat vissza. A legények után alig belátható hosszú sorban jönnek a vendégek, de nem üres kézzel. Páros csizmas, festői öltözetű, szép, délelég menyecskék olyan könnyed biztonsággal hozzák fejükön a magasra felrakott kosarakat, teknőket, mintha épen semmi sem lenne náluk. Pedig a kosáraljban 6—8 kalács van, azon felül mindenféle sütemény, s még azon is felül rudacs-kákra tűzött kirtós kalács nagy számmal, aztán ágakra kötözött «lyukas pánkó», a mi tenyér nagyságú ropogós csöröge, melyet gyűszűvel lyuggatnak ki; ezt a papir vékonyságú nagyon mutató süteményt magas gúlákba rakják a többi süteményre s az idegen el nem tudja képzeli, hogy mi lehet az a teménytelen lengő, röpködő dolog a menyecskék fején; mintha száz meg száz sárga fényű óriás lepke szállta volna meg a gúlákat. A közelebbi rokonság kosaraiból varrottas kendők és aranyos fejkötők is csúgnak alá. Az egész kép nagyon eredeti, s ragyogó színpompája megkapó. A kapu felszárnya nyitva van: ott áll a hetős menyecske az urával; Pócs gazda pedig épen ki akarja

A MENYASSZONY ÉS A VÖLEGÉNY A MENYASSZONYÉK UDVARÁN.

nyitni a másik szárnyat is, hogy vendégei be-menjenek, asztalhoz üljenek s a «kikérdés» idejéig «falámozzanak». Épen így történik ez a lányos háznál is. A jegyeseket külön-külön viszik a násznagyk a paphoz kikérdésre. Azután pedig foly a táncz mind a két háznál az esküvőre való menetelig. Akkor a legényt is, a leányt is «elbűszűzták» szülőitől, testvéreitől, a két násznagy közre veszi őket és indulnak az esküvőre. De a két ház násznöve össze nem vegyül s még arra is ügyel, hogy ne épen egyszerre érjen a templomhoz. A vőlegény; előzve meg pár perczel az menyasszonyt.

A harmadik képen a vőlegény esküvőre való menetele van ábrázolva. Két násznagy, a bírós és a kurátor, között halad a bokrártás vőlegény a cigány vigan húzza.

A negyedik képen a menyasszonyt viszik esküvőre. Két oldalt mellette a nyoszolólányok vannak, a háta mögött pedig leánytársai mind pártával; és az a sok fehéröngyös párta, a lengő piros virágú pártaszalag, hófehér ingüjj és alsó ruha, hegyes orrú piros csizma, színt játszó selyem kézbevalók, szemkápráztató színes képbe tömörül és igazán szép látványt nyújt.

Az ötödik kép, mikor a templomból kijövet szokás ellenére beszállítottam az új férjhez a Kador Katák udvarára, hogy ott együtt is levétessem őket. A szelid szép menyasszony ott ül az ágy előtt, melynek gyönyörű vánkosit maga varrta ki azzal a tömött óriási munkával. Künn az utcán a násznög várja a vőlegényt, a kiadó gazda pedig őrt áll, nehogy ideje korán elröptessék a menyasszonyt is.

A hatodik kép egy érdekes tájszokást mutat be. «Ágykivető», azaz mikor a menyasszony elvitele előtt pár órával kiteszik az utcára az ágyat is, a ládákat, edényeket: szóval az egész házbeli kelengyét (a lábas jószágot csak másnap hajtják el; azt előbb fel szokták «szólani», de ezt a nagyon eredeti szokást más alkalommal írom le). A piaci Kador Kata kelengyén van mit nézzen a község: az ágyon tíz párna, azon, a mint az ötödik képen látható is, két-két rendbeli varrottas párnahéj olyan módon, hogy a felsőnek a himzetlen vége nyitva van s azon kandikál ki az alsó varrottas csúnya. A párnák alatt — ez már újítás — a paplan alatt «haj-tásos lepedő»; kár, hogy azt a régi gyönyörű mintát újításból elfedték egy más lepedővel is, valamint az is kár, hogy az ősi «ágyfűtől való» nem látszik. A menyasszony le van könyökölve a «fiókos kaszten»-re, szemben vele áll az ő edes bátyja Pista, egy csinos, szép barnapiros legény, a ki jó könyveket olvasott a hűgának a télen, míg elkészült az a sok gyönyörű kézi munka. A szép fehérneművel tömve rakott ládák fedele fel van nyitva, s ott látszik a mézes pogácsa sziv, a vőlegény ajándéka. Tíz kosárban a fogasok disze: a gyönyörű régi kancsó van, ezt már nem lehet pénzen beszerezni; és ott van a menyasszony előtt egy kosár varrottas ing, a mi

már nem tért bele a ládába. «A gúnya is több, a tükör is nagyobb, mint más menyasszonyé, de inkább hiszszük a tisztesség is nagyobb, hogy még képet is csinálnak erről az állapotról.» Ezt a megjegyzést épen a hátam mögött tették, mire odaszóltam: — «Édes lelkem, nem a sok gúnyáért, meg a nagy tükörért érte Kador Katát az a kiténtetés, hogy a lakodalmat lefényképezik, hanem a szép magaviseletért!»

A kirakott kelengye az utcán marad addig, míg a vőlegény szekerei utána mennek, a mi csak alkony táján szokott lenni.

Heledik kép a «csetenyés szekér». Fenyőfákkal díszítik a lajtorjás szekeret, tele ülnek a násznép asszonyai és jókedvűben olyan szavakat, nótákat kiabálnak, melyek az utcán járó fiatal leányoknak nem egészen alkalmas hallani valók. A négy bivalyos szekeret az új házias ócs hajtja, azon a vendég népség gyermekei ülnek; de mikor rá kerül a három tulipános láda, akkor azok leszorulnak, valamint az első szekérről az asszonyok is. Arra a szekérré az ágyat rakják; az asszonyok fiatalja pedig fejére kapja az edényt, tükört, szóval a kényesebb tárgyakat s úgy viszi nagy diadallal a gyalog menő menyasszony előtt. Mikor a csetenyés szekerekre felrakják a kelenyét, akkor veszi kezdetét a búcsúzás. A menyasszony egy meglehetősen hosszú verset mond, melynek kezdetén csendet kér eképen:

«Míg beszélek, addig rám figyelmezzetek, Hogy én tölem választ mindnyájan vegyetek, Vajda! Hegedűlnek álljon meg zengése, A sarkantyuknak is szünjön meg pengése...»

És valóban megszűnik minden zaj, és a menyasszony mondja a hosszú búcsúzó verset. És mikor azt kívánja, hogy edes szülői, kedves testvérei ne sirassák, akkor azok úgy elkezdnek zokogni, hogy ezentúl aztán egy ígét sem lehet érteni a búcsúzóból.

Ha be nem alkonyodott volna, az utolsó kép az leendett, mikor a menyasszony új otthonába lép, após, anyós fogadja, mézes pálinkával kínálja, aztán meghatóttan hallgatják az új menyecske «beköszöntőjét», a melyben a többek között ilyenek is vannak:

«Mert a páros élet isten rendelése, Erre hi fel engem ő gondviselése; Így rendelte Isten Ádám mellé Évát, Abrahámnak Sárát, Izáknak Rebekát, Józsefnek a Krisztus szent anyját, Máriát, Pócs Istvánnak mellé engem: Kador Katát.»

És Pócs István, azt hiszem, nagyon meg van elégedve ezzel az elrendeléssel.

KALOTASZEGI LAKODALMI MONDÓKA.

A menyasszony köszöntője este, mikor az esküvő-nap estéjén férje szüleinek házához hazavezetik.

Jó estét kívánok ez házi szadának
És ez házban levő apának, anyának
S hozzájuk tartozó minden más hiveknek,
Rokonságban levő felekezeteknek.

Kedves szülőimnek karja közt születtem,
De Úr végzéséből onnan már kiléptem
S az páros életre ez által feléptem,
Vince Györgynek hűtös társul rendeltettem.

Isten rendelése volt az párosodás.
Igy rendelte nekünk ezt a tanácskozás.
Igy vevé vala el Izák is Rebekát,
Bétuelnek ama szépséges leányát.

Megáldotta Isten az ő házasságát.
Jákób ő fia lett, Isten úgy rendelte,
A kitől származott az Izrael népe.

Most is hát hogy buzgó kereszténynek élnek,
É végre azok is házasságra lépnek.
En is rendeltettem mostan Vince Györgynek
Hűtös társul, és már ide vezetének.

Elsőbe' köszöntöm ez ház jó gazdáját,
Már én nekem rendelt apát, edes anyát,
Köszöntöm ez háznak több hűséges tagját,
A kedves férjemet, életemnek párját.

Szokatlan vagyok én és tapasztalatlan,
Az itt való rendhez gyarló és tudatlan;
Hanem tanítsanak, engem oktassanak,
Az házi jó renhez útut mutassanak.

Örömmel fogadom, köszönettel veszem,
Hogy jó rendet tartsak, abban igyekezem,
Jó feltételemben az Isten segítsen,
Kötelességeim hiven teljesítem.

Isten szent áldását szállítsa házára,
És ez háznak minden nemű tagjaira,
Adjon jó szerencsét, adjon boldogságot,
Adjon egyetértést és jó egészséget!

Én mint egy új vendég jöttem most hozzájuk,
Legyen az Istentől megáldva a házuk!
Terjessze áldását ez háznak körére,
Adjon nagy bő termést ennek mezejére!

Terjessze éltünket nagy hosszas időre,
Viradhassunk együtt sok jó esztendőre!
Szeretet, békeség mi közöttünk legyen!

Ezeket kívánom mind közönségesen,
Kivánságom legyen Istentől megáldott,
Hallgassa meg, a mit az új vendég monddott!

A menyasszony köszöntője a vőlegény szülei házánál az első reggelen.

Dicséretet mondom a nagy Úr Istennek,
A ki készítették nekem e koronát!
Felviradtunk immár Isten kegyelméből,
Áldjuk és dicsérjük igaz tiszta szívből!

Nagy változás vala életem folyása.
Tegnap ide hoztak párta koronába.
Szép ifjúságnak díszes koronája
Volt, a mely az este fejemről lejára.

Felcsérelődött már asszony-koronával,
Fejemre tétetted, hogy járjak már avval.
Ezt a koronát már holtimig viselem,
Bár ne érné fejem semmi veszedelem!

Áldás kísérje hát azoknak nyomdokát,
A kik készítették nekem e koronát!
Adjon Isten nekik jót és boldogságot,
Mert szívesen tették ezt a fáradságot!

Ezt a koronát már az Isten áldása
Kísérje fejemben, bő áldás forrása.
Szeretett férjemmel, ez ház népeivel
Élhessek boldogul s meglegedéssel!

Engedje az Isten, örömmel viseljem
Ezt a koronát, mely van már a fejemben,
Bű, bánat ne érje, boldogság kövesse,
Végre mindnyájukat az Isten éltesse!
Szívből kívánom.

(Egy kalota-szent-királyi eszéleány elmondása után följegyezte Imréné Király Etelke.)

LÁSZLÓ FŐHERCZEG HALÁLA.

A szeptember 11-iki temetésről közlünk egy képet mai számunkban, a várakpólnában végbement gyászos szertartásból azt a jelenetet, mikor Vaszary hercegprimás beszenteli a koporsót. A komor gyászt többé a koszorúk és virágok sem enyhítették, melyek addig elborították az ifjú halott koporsóját, s a külön állványokat is elleték. Ezeket már levitték a sírbólta s az érzekoporsó is szabadon állt. A koporsó mellett jobbról és balról, fekete bársony öltözetben négy-nygy udvari apród fátylát tartott. Ezek mellett az egyik oldalon tigriskacsa-gányos nyolcz magyar testőr, skarlát vörösben, másik oldalon szintén nyolcz arcier testőr, fényes lovageszímakban. Az oltártól balra foglalt helyet a gyászoló család, a főherczegekkel együtt. Néhány percz múlva az udvari szolgák fölemelték a koporsót, s gyászénekek közben vitték le a kápolna sírboltjába.

A temetés után következő napon József főherczeg családja mély gyászával Alcsúthra vonult. Ott, a szülői háznál időzik még Margit főherczegnő, férjével, Thurn-Taxis herczeggel. A részvénytálatkozatok folyvást érkeznek. A főudvarmesteri hivatal a főherczeg megbízásából egyenkint válaszol azokra. A főherczeg maga báró Vécsey főudvarmesterhez intézett levelében mondott köszönetet mindazoknak, kik részvétüket kifejezték. Az egész országnak szól ez.

Az ifju főherczeg oly végzetes halála alkalmából néhány lap megbeszélés tárgyává tette az orvosi kezelést is. Ennek következménye az a két okirat, melyet a lapok e hó 19-én közöltek. Az egyik báró Vécsey Sándornak, József főherczeg főudvarmesterének levele dr. Janny Gyula orvoshoz, ki László főherczeg körül teljesíté az orvosi gondoskodást. A másik József főherczegnek a temetés napján, szept. 11-én kelt s dr. Jannyhoz intézett levele, mely így szól:

A KIRÁLY SZÁLLÁSA BÁNFFY-HUNYADON.
A Barcsay-ház homlokzata.

«Kedves tanár Uram!
Miódön szeptember 3-án szeretett boldogult fiam betegsége mellé léptem, ámbar orvos nem vagyok, mégis reménytelennek véltem állapotát, mert volt alkalom a csatatereken számtalan ily eseteknek szomorú végét láthatni. Ott pedig készen állanak minden lépten a segítségkötők. Csak az nyugtatott meg egy pillanattal remény sugarával, hogy őnt ott láttam, pedig fiam saját kérésére.

Őn akkor súlyosnak nyilvánította a roncsoló expanzív gölyő hatását és csak annyiban nyugított reményt, de a behatolt fertőző anyagok komplikációt nem idéznek elő. De se Kis-Jenőn, se közelében olyan elhelyezés nem lévén, a szállítás jól folyt le, hálá önnök, áldozatkész kiváló ápolásának. Csak azt nem szerettem, hogy sebláz nem állt be.

A kórházban önnök szakavatott keze, segédjeinek buzgó, ügyes kezelése és az ápolónők föláldozó tevékenysége pillanattal javulást hozott létre, de ily meglehetősen sebesebb első pillanatjában közöltetett a vérrel, lehetetlen a tudományunk győznie; ott a természet erősebb. A mit lehetett, eltávolítottam műtét utján.

Beállt az isteni gondviselés határozata, mely az a világ összes orvosi sem bírnak a gyöngye emberi tudományával működni.

Dicsérem a jó Istent, a ki jobb létre hívta azt, a

Dunky évrék fényképe után.
RÁKÓCZI-FA A BARCSAY-PARKBAN.

kiben legszebb reményeim összpontosultak; és hálát adok önnök, a ki a legbensőbb részvétellel és az orvosi tudomány végkimerítésével oly áldozattaljesen ápolta kedves fiamat.

«Mint atya vérd, tört szívvel, de őszinte kebelből köszönöm tanár urnak ezen ritka rokonszenves eljárását. Isten fogja ezért megáldani. En örökké maradok

Budapesten, 1895. szept. 11.

legőszintébb háladatos tisztelője

József főherczeg.»

A főudvarmesternek dr. Jannyhoz intézett levele másnapról, szept. 12-ikéről szól, s a főherczeg nevében azt ajánlja az orvosnak, hogy ez ügyben meddő hírlapi polemikát mellőzve, keresessen és találjon méltó megnyugvást orvosi becsületében s a tiszta öntudatban, hogy a fenséges beteg határozott kívánságára, a fenséges család teljes megnyugvásáért és bizalmával hivatott a beteghez; hogy ő fensége József főherczeg az első percztől fogva teljesen tisztában volt az állapot veszélyes, majdnem reménytelen voltával; hogy a vörös-kereszt egylet kórházába szállítás a család teljes bizalmával és megnyugvásával találkozott; hogy a család változatlan bizalmával fogva mellőzni kívánta az intézetben kívül álló orvosokkal való tanácskozást; hogy a legnagyobb lelkiismerettel ápolták a magas betegét; ő fensége, József főherczeg, természetesen találta, de az igazság és méltányosság érdekében is szívesen látta, ha dr. Janny tanár úr mind e sorokat, mind az ő levelét is, jogos védelmére fölhasználta.

Előfizetési fölhívás.

A «Vasárnapi Ujság», a legrégebb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, eredeti elbeszéléseket és életképeket, részben illusztrálva, közöl Jókai Mórtól, Mikszáth Kálmántól, Baksay Sándortól, Gyarmathy Zsigánótól, Herman Ottónótól, Petelei Istvántól, B. Büttner Linától, Szívós Bélától, Kazár Emil-től, stb., s hogy az eddigig még jóval több szépirodalmi olvasmányt nyújthasson olvasóinak, 1895. évi januártól kezdve hetenként egy félével bővítve, „A Vasárnapi Ujság regénytára“ című állandó szépirodalmi melléklettel jelenik meg, mely, mint a föl, szintén művészi képekkel van díszítve.

A «Vasárnapi Ujság» társalapja, a most már 41-ik évfolyamában lévő «Politikai Ujdonságok», melyet mint az események hű és részrehajlatlan előadója, valódi házigazdájának ismert el a magyar olvasó község, a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó elé, úgy, hogy a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban elsörtan jelen meg, s így e lap, kivált vidéken, hol a postajárás a napi értesülést különben is megnehezíti, a napilapokat is sok tekintetben pótolja. A «Politikai Ujdonságok» előfizetői is bővíttve lesz a lapnak hetenként másfél s minden második héten két nagy ivre terjedő tartalma.

A «Politikai Ujdonságok» újabban mint képes ujság jelenik meg, s minden száma a napi eseményekre vonatkozó több képet közöl.

Előfizetési áraink évnegyedre:

A «Vasárnapi Ujság» 2 frt—kr.
A «Vasárnapi Ujság» a «Világ-krónika»-val együtt 2 frt 40.
A «Vasárnapi Ujság» és a «Politikai Ujdonságok» 3 frt—
A «Vasárnapi Ujság» és a «Politikai Ujdonságok» a «Világkrónika»-val együtt 3 frt 40 kr.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendők.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A «Bácsy Jakab» című történeti regényből, melyet a «Vasárnapi Ujság» regénytára most közöl, a folyó szeptember hó végeig megjelenő részeket külön lenyomatban megküldjük október elején belépő új előfizetőinknek, hogy az

érdekes regénynek egészen birtokában lehetne. E regény, mely egyik első rendű és legmagyarosabb előadású történetirónk műve, s tárgya a régi magyar hajdu-életből és a török világból van merítve, *Túry Gyula* és *Dörre* Tivadar művészi kivitelű rajzaival jelenik meg lapunkban.

Együttal megemlítjük, hogy e történeti regény mellett legközelebb egy érdekes orosz regény közlését kezdjük meg, mely a Kaukázusban játszódik, címe *„Pusztaság”*, írója egyik jeles újabb orosz elbeszélő. Az eredeti, dúsan illusztrált regényt gr. *Zichy Jenő* hozta magával közelebbi kaukázusi utazásából s volt szíves kérésünkre lapunk részére átengedni. Az orosz eredetiből *Ambrozovics Dezső* fordította magyarra.

Horvát István életrajza. A tud. Akadémia irodalomtörténeti bizottsága megbízásából írta dr. *Vass Bertalan*. Horvát István arcképevel. Budapest, 1895. Kiadja a m. t. Akadémia. Ezen 514 lapra terjedő munka minden oldalilag szem elé kívánja állítani hőst, Horvát Istvánt, kinek nemzeti nyelvünk és történelmünk ügyében való buzgólkodása korszakos hatású volt, s így élete folyásának s a jelen század első felén csaknem végig terjedt nagy munkásságának elbeszélése — úgy szólván — korrajza szélesedik. Egész sereg író, tudós, politikus alakja jelenik itt meg az olvasó előtt, kikkel itt is találkozni kellemes és tanulságos. A nagy alaposággal készült életírás minden esetre tisztos helyre érdemes irodalomtörténetünk terén; tanárok, tanulók s általában az irodalom kedvelői becses segédkönyvet nyernek benne. Kár, hogy a nagy teljességre törekvés itt-ott aprólékoskodással ernyed benne s hogy stílusában a választékosság hajhászása néhol szükségtelenül szaggatott rövidegessé, más- hol pedig felesleges pathossá válik. A könyv ára 3 frt.

Verne Gyula összes munkáinak egyedül jogosított képes magyar kiadásából a 17—20. füzetet küldte szét a Franklin-Társulat. A négy füzet az *„Utazás a hold körül”* folytatását tartalmazza, Gaal Mózes új fordításában s megint gazdagon van illusztrálva. Verne ez exotikus útleírását a naprendszerben 30 kép érdekelti. Az új olcsó kiadás egy-egy füzetének ára 20 kr. bármely hazai könyvkereskedésben. Előfizetheti a vállalat 1 frtjával 5 füzetre, akára Franklin-Társulatnál, akára könyvárúsnoknál.

Vázlatok, egy kötet apróbb elbeszélés *Somfai János* hírlapírótól. Megjelent Budapesten s tizenegy novellát, rajzot, tárczacikket foglal magában. A fiatal szerzőtől első könyv ez. Az írói hivatást jól lehet ismerni belőle. Ára 1 frt 20 kr.

Bonda Miklós, regény egy kötetben, írta *Virág Gyula*. Megjelent Budapesten a *„Pátria”* irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság kiadásában.

Déliabók hőse című politikai röpirat jelent meg Budapesten *Hungarus* álnévv szerzőtől. A nemzeti párt vezérének, gr. *Apponyi Albert*nek támadja. Ára 40 kr.

A polgári házasság törvényei, párhuzamban az eddigi házassági joggal. Egyházi jogi tanulmány, írta *Mitrovics Gyula*, sárospataki ref. theologiai tanár, kit épen most választották meg lelkésznek Debreczenben. Külön lenyomat a *„Sárospataki Lapokból”*. Az alkalomszerű füzet ára 60 kr.

Könyv László főhercegről. *Theureux* István két évvel ezelőtt érdekes könyvet adott ki József főhercegről. Most az elhunyt *László főhercegről* is ír egy kötetet. Minél teljesebben ohajtván jellemezni az ifjú herceget, fölker mindenképpen, a ki valami érdekeseget, tréfásat, komolyat, a felejtethetetlen főherceg rokonszenves egyéniségére nézve jellemzőt tud, közölje vele az adatokat Balaton-Kenészsére címelve.

Nyelvtudományi közlemények. Kiadja a m. tud. Akadémia nyelvtudományi bizottsága. Szerkeszti *Simonyi Zsigmond*. XXV. kötet 3. füzet (1895. szept. 1.) változatos tartalommal jelent meg. A jelen füzet öt szakszerű nyelvészeti értekezésen kívül több ismertetést és bírálatot, úgyszintén érdekes kisebb közléseket foglal magában. Egy füzet ára 75 kr. A negyedéves kiadásban megjelenő folyóirat egész évi előfizetési ára 3 frt. Az előfizetés a m. t. Akadémia könyvkiadó-hivatalához címzendő.

Petőfi-társaság pályázata. A Petőfi-társaság pályázatot hirdet *írni költeményre*. Jutalma a

bojári *Vigyázó Sándor* alapítványának kamataiból 300 korona. A díjat csak abszolút becsű mű nyerheti el. A pályázó költemények 1895. december utolsó napjáig a társaság titkárához, *Szana Tamáshoz* (Budapest, IV., Bástya-utca 11. szám) küldendők. A pályázat eredményét 1896. április 28-ikán hirdeti ki a társaság.

A műcsarnokban október 1-én kiállítják *Csók István*nak *„Báthory Erzsébet a csejthei várban”* című történelmi festményét, mely az idén a párisi Salonban is ki volt állítva.

A **vigszínház** már födél alatt van a Lipót-körúton. Gyorsan haladnak vele, hogy megnyithassák a jövő

Sándor volt miniszterelnök elnöklete alatt, ki ugyanakkor mondott beszámoló beszédet nagy-bányai választóinak. Most is várták *Wekerlét*, az egyesület védnökét, de nem jelenhetett meg. A gyűlést gr. *Teleki Géza* elnök, volt belügyminiszter vezette. Szeptember 15-ikén nyit meg a gyűlés a másnap végződött.

A kis bányavárost szépen feldíszítették s a vendégeket nagy szíveséggel fogadták. A pályaudvaron *Danilla* polgármester üdvözölte az egyesületet. A közgyűlés a hunyadi vár lovagtermében gyűlt össze. Gr. *Teleki Géza* elnöki megnyitójában tudatta, hogy az egyesület védője, *Wekerle*, akadályozva

„ÁGYKIVÉTEL”. A KELENGYÉLT KIRAKJÁK AZ ÚTCZÁRA.

A LEGÉNYESSÉG INDULÁSA VENDÉG- ÉS AJÁNDÉKGYŰJTŐBE. KALOTASZEGI LAKODALOM. — Danky fiverek fényképe után.

év május elején. A részvénytársaság már megkötötte a szerződést *Ditrói Mórral*, mint igazgatóval. A megnyitó előadásra *Jóka* író prólogot, *Dóczy Lajos* pedig új darabot, *Ditrói* igazgató már megkezdte a játszó társulat szervezését.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

Bányászok kongresszusa. Magyarország bányászati és kohászati egyesülete az idén *Vajda-Hunyadon* tartotta nagygyűlését, a Hunyadiak régi várában. Tavalay Nagy-Bányán volt a gyűlés, *Wekerle*

létén a megjelenésben, 500 frtot küld pályadíjnak. Ezt táviratban köszönték meg a volt miniszterelnöknek. *Soltz Vilmos* alelnök olvasta föl az évi jelentést, mely a bányászati ügyekkel, a szakoktatással foglalkozik s egyik baj gyanánt említi, hogy a magyar munkások azért idegenkednek a bányászattól, mert a tisztelt rendezés németek. Említette, hogy a bányatörvény megalkotása, melyet tavaly *Wekerle* sürögőnek mondott, még mindig késik. A közgyűlés tehát elhatározta, hogy bizottságot alakít, mely készítse el a tervezetet. Azt is elhatározták, hogy a jövő közgyűlést *Budapesten* tartják s arra meghívják az európai bányász-egyesületeket. Majd kihirdették a szaklapon megjelent önálló cikknek megjutalmazá-

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Az egyetemi év megnyitása. Az ország felső iskoláinak terméi is megnyiták, s mindenütt a tanulók folyton emelkedő számmal találkoznak, s érezni lehet az egyetemi helyiségek szűk voltát, kivált az alig másfél évtized előtt épített műegyetemen, mely bérelt helyiségre szorult rá. A *budapesti egyetem* megnyitása szept. 15-ikén

ESKÜVŐRE VISZIK A VŐLEGÉNYT.

ESKÜVŐRE VISZIK A MENYASSZONYT. KALOTASZEGI LAKODALOM. — Danky fiverek fényképe után.

Wekerlének *Telekihez* intézett levelét is, melyben 500 frtot ajánl föl jutalmul valamely szakkérdésre. Este táncmulatság volt. Másnap folytatták a közgyűlést s megalkották a különböző bizottságokat, és szaktudományi felolvasásokat tartottak. Végül köszönetet mondtak a szíves fogadtatásért. Közgyűlés után kirándultak *Gyalár* község határába, a nagy bányatelep megtekintésére, hol naponként 5600 métermézsa vaskövet bányásznak ki. Egy társaság az ottani *csángó telepeket* is megtekintette.

történt meg, ünnepélyesen, az új városába termébe, miután az egyetemnek alkalmas terme nincs. Az isteni tisztelet után itt gyűltek össze a tanárok, a tanulók. A közoktatásügyi minisztert *Leövey Sándor* miniszteri tanácsos képviselte. — Dr. *Fodor József*, a lelépő rektor, a múlt iskolai évről vetett visszajáratást. Figyelmeztetett a jogszűrés szaporodására, míg a leendő orvosi és közegészségügyi rend száma aggasztón fogy.

Dr. *Lengyel Béla*, az új rektor szolt ezután, köszönetre tanártársai kitüntető bizalmát, kiknek segédelmét és támogatását kéri tisztjében. Szolt ezután az egyes tanárok hivatásáról, az egyetem fel-

adatáról, a közélet számára való szakképzésről, rámutatva az egyetem és szakiskolák közti különbségre. Megemlékezett az anyagi küzdelemről, mely a tudományos pályára készülőkre vár tanulmányaik közt. A kik a viszonyokat ismerik, hálával fogadják *Semsey Andor* legújabb alapítványát a tudományos pályára készülők gyámoltására. Elismeréssel szolt a sajtóról, mely segít a tudományoknak a nagy tömeg közé vitelében. Az egyetemi állapotokkal foglalkozván, fejtegette, hogy sokban javításra van szükség, de azért a régi intézményeket, ha avultak is, nem kell gyökerestől kitépni s újakkal pótolni. A mi az önkormányzati jogot illeti, az tökéletes. Az egyetem tanulmányi és fegyelmi ügyeiben legkompetensebb csak az egyetem lehet.

Az új rektor beszédét rokonszenvesen fogadták és zajosan éljenzték. Még *Ponori Teureux* Emil, a bölcsészeti kar dékánja tartott beszédet. Jó tanácsokat adott az ifjuságnak, hogy ne feledkezzenek meg testi fejlődésük ápolásáról, ne idegenkedjenek a katonai pályától. Ajánlja a szaktudományok művelését, azon kell lenni, hogy általános műveltségű magyar szakemberekké legyenek. S inti őket, hogy ne foglalkozzanak politikával az egyetemi évek alatt, ne vigyék az utcára a hazafiságot, mert a túlzott és erőltetett politikázás csak éretlen és a kultura alacsony fokán álló népek sajátja. Teljesítsék úgy a kötelességüket, hogy az alma mater a *Gracchusok* anyjának büszkeségével mutathasson önmökre: *Ime, az én kényszerem!* — Ezzel az új iskolai évet megnyitották nyilvánították.

A műegyetem megnyitásának ünnepélye szept. 17-én ment végbe a műegyetem dísztermében, előkelő közönség jelenlétében, melynek sorában ott volt *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszter és *Zsilinszky Mihály* államtitkár is. Dr. *Entz Géza* tartott beszédet, melyben tüzetesen ismertette a műegyetem lefolyt évi történetét is, s megújuló élénkséggel fogadott beszéde végén az új tanévet megnyitottak mondta ki.

MI UJSÁG?

A király a magyarországi hadgyakorlatokon. Szeptember második felét Ő Felsége a magyarországi hadgyakorlatokon tölti. Ezek sorát a vas megyei *Kis-Czellben* végbement gyakorlatok nyitották meg, melyek nagy területre terjedtek ki s főképp a lovasságot foglalkoztatták.

Kis-Czellbe szept. 17-ikén Győrön keresztül érkezett meg a király. A fényes vezéri karban ott voltak *Rainer* és *Frigyes* főhercegek, báró *Beck* tábornag, *Krieghammer* hadügyminiszter, báró *Fejérváry* honvédelmi miniszter. A mély gyász következtében *József* főherceg nem jelent meg. Az utazó királyt Győrben e hó 17-én délután rendkívül nagy sokaság üdvözölte a vasutnál. Ő Felsége *Kis-Czellbe* alkonyatkor, 6 óra előtt érkezett. Az indóház föl volt díszítve, s itt várták a királyt a főhercegek, a katonai előkelőségek és a vármegye tisztjei. *Reiszig* vas megyei főispán üdvözlése után Ő Felsége megköszönvén a fogadtatást, *Frigyes* főherceggel ült egy kocsiba s a földszített utcákon egybegyűlt tömegek lelkes éljenzése közt hajtatott szállására, a *Benedek-rendi* apátság épületébe. Itt várták a különböző küldöttségek, melyeket *Reiszig* főispán, *Radó Kálmán*, gróf *Erdődy Ferencz*, gróf *Bathányi Lajos* (a fumei kormányzó) titkos tanácsosok vezettek. E küldöttségben együtt voltak a megyei birtokosság, a törvényszék és a különböző felekezetek. Az apátság főleposóján *Fehér* Ipoly főpát és *Hollósy* Jusztinián dömlői apát várták a királyt, ki rövid megszólításokkal tüntetett ki többeket a jelenvoltak közül. Hat órakor tábori ebéd volt, a melyen a tábornoki kar és a törzstisztek vettek részt, valamint a főispán és a főpát. A király ebéd alatt élénken társalgott. Ő Felsége másnap reggel 7 órakor hagyta el szállását s *Mihályfán* át *Ostffy-Asszonyfa* felé lovagolt. *Kemenes Sömjén*nél volt az első őszecsapás honvédszázadok és dzsidások közt. A király egy majorból nézte végig a gyakorlatokat, melyek déli 12 óráig tartottak. Ő Felsége megelégedését nyilvánította. Délután még egy újajta golyósóról tettek kísérletet. Az udvari ebéd a szabadban volt, néhai *Albrecht* főherceg híres cusztozai sátrában. Őt órakor Ő Felsége elutazott *Kis-Czellből* s este 8 órakor már *Bécsben* volt.

Zentára szept. 20-ikán este indult Ő Felsége és 21-én reggel várták megérkezését. Zenta az utolsó hetek alatt egészen átalakult, megszépült, s úgy várta az uralkodót. Az itteni hadgyakorlatoknak igen érdekes mozzanatai a hidverés a Tiszán és az ugyanitt végbemenő usztatások, melyeknek *Török-Kanizsa* alatt végrehajtott próbái fényesen sikerültek. A gyakorlaton összpontosított katonaság megszállta a szomszédos *Torontálmege* községeit is.

Ő Felsége még az nap, szept. 21-én este elutazik *Zentáról* és *Kolozsvárra* megy, hová vasárnap, szept. 22-én reggel nyolcadfél órakor érkezik meg. Az erdélyi részek fölvárosa nagy készüléteket tett, hogy ki-mutassa hődelátát és örömet. A bevonulás mentén

A KALOTASZEGI TAKÁRÉKPÉNZTÁR ÉPÜLETE.

BETON CSÖVEK LERAKÁSA AZ ÚJ 'KIRÁLY-UTCA'-BAN.

KÉPEK BÁNFFY-HUNYADRÓL. — Danky férek fényképei után.

a házak homlokzatai mind díszítve és lobogóva lesznek. A bevonulás után 10 órakor kezdődik a hódoló küldöttségek tisztelgése. Déli 1 órakor a király tovább utazik Bánffy-Hunyadra, a hadgyakorlatokra.

Bánffy-Hunyadról írják, hogy ott nagy buzgalommal készülnek a király fogadására, a ki Barsay Domokos kastélyában fog lakni. A kastélyban az előszobától jobbra nyílnak a királyi szobái. Az első egy fogadó-szalon, a melyben remek rokokó butorok állnak. A jobb falon egy könyves-szekrény van elhelyezve, melyben a magyar és külföldi klasszikusok díszkötésű művei állnak. A bal falat egy vadász-állvány díszíti. Ugyanezen függ a Barsay-tányér, mely fejedelmi emlék. Az aranytányéron a Barsay-czímer látható, körülötte latin fölirat van. A szalon kandallóján régi arany és ezüsterlegék és billiomok, s két japán porcellán váza áll. A szoba falán Barsay Domokos képe függ. A szalon mellett van a felső dolgozó-szobája. E kis szobának egyszerű masszív tölgyfa butorzata van. Az ablak alatt áll a király íróasztala; az íróasztal megett falon Barsay Domokos olajfestményű képe látható. A dolgozó-szoba a király hálószobájába nyílik. E kis szobában van a nagy diófa ágy, melyben ő felsége négy éjszakán át pihenni fog. Az ágy fölött feszült függ. Ezekből áll a király lakosztálya, melyet még az előszobától balra fekvő nagy fogadóterem egészít ki. A kastély főbejárata előtt remek virág-csoportok vannak, ezek mögött lesz a sátor elhelyezve, a melyben a díszbédéket tartják. A park déli részében van a híres Rákóczy-fa, egy óriási százados fenyő, mely alatt Rákóczy György, miután Gyalunál megsebesült, utoljára ebédelt. Az egész parkot magas kerítés veszi körül.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök Kolozsvárra utazott, hogy jelen legyen a király fogadtatásánál. A király a hadgyakorlatok után valószínűleg Visegrádra megy szarvasvadászatra, később pedig Gödöllőre, hová a királynét október első napjaira várják.

Ferencz Ferdinánd főherceg, ki még a Mendel-szorosban üdül, az időjárás hűvösödésével délibb vidékre költözik, valamelyik dalmát szigetre. Innen, ha majd a kemény tél bekövetkezik, még melegebb vidékre megy. Schrötter, a híres professzor, épen azért utazott a beteghez, hogy megvizsgálja és ennek alapján tanácsot adjon a telésre a nézve.

Gróf Andrassy Gyula szülőháza. Még a múlt esztendőben Kassán bizottság alakult, hogy gróf Andrassy Gyula szülőházát emléktáblával jelöljék meg. A bizottság csakhamar 620 forintot adott össze e célra. A beérkezett tervek fölött legközelebb döntenek, s a bizottság a milleniumi esztendőre tervezi az emléktábla leleplezését, a melyre a kormányt és a gróf Andrassy családot is meghívja.

Jelen számunknak a kalotaszegi népeletet, úgy szintén Bánffy-Hunyad egyrészt ábrázoló képei Danky férek kolozsvári jó hírű fényképesek sikerült fölvételei után készültek. E fényképek a király látogatása alkalmából mind legújabbban, a legutóbbi napokban vettek föl.

A történelmi díszmenet. Vágó szép terve, a történelmi díszmenet, úgy látszik hogy csakugyan megvalósul, a mi kívánatos is volna. A Nemzeti Szalon legutóbbi választmányi ülésén a végrehajtó bizottság elnöke, Margitay Tihámér azt a jelentést

tette, hogy a vállalat pénzügyi része — s ez a fő — teljesen rendben van. A milleniumi ünnepek országos bizottsága e hó 27-ikén tartandó ülésén valószínűleg bele veszi a menetet a hivatalos ünnepélyek közé s erre egy tekintélyes pénzes csoport a szükség-s költségeket a végrehajtás rendelkezésére bocsátja. Dániel kereskedelmi miniszternél is tiszteltet a végrehajtó bizottság s a miniszter szintén pártolól szót a történelmi menetről.

A régi magyar viseletek. Walliss Gyula közoktatásügyi miniszter a hazai képzőművészet érdekében gondoskodott a magyar viseletek lehető legteljesebb feldolgoztatásáról és színes sokszorosításban való kiadásáról. A nagy mű rajzait Nemes Mihály festő készíti, a kísérő szöveget pedig a történelmi kutatók és emlékek alapján Nagy Géza muzeumi írja. A műbe készült rajzok egy részét már átvizsgálta az orsz. képzőművészeti tanács s így a mű első része legközelebb megjelenik.

Divat. A divat határozottan a Louis XV. és Marie Antoinette korabeli ízlést követi; Doucet, Paquin, Worth, Laffière, Blanche Lebauvier, Ernest Raudnitz és másoknál gyönyörű szép és nagyszerűen elegáns toilletteket vettem. Csak annyit mondhatok, hogy ily szép ruháink még soha sem voltak. Ezeket írja Pertik Béla, a Monasztéri és Kuzmik utcai üzlet főnöke Párisból társának, Geszlernek. Ez a fővárosi elegáns hölgyekre nézve érdekes tudósítás még azzal egészíthető ki, hogy a kiválóan érdekes újdonságok már a legközelebbi napokban megérkeznek.

—x Keresztély Sándor minta-zongoraterme Budapest, Váci-körút 21. sz. alatt, körülbelül 100 db zongorát és pianót tart raktáron, legkitűnőbb szakszerű vá-

KALOTASZEGI MAGYAROK.

lasztékban; a hol mindenki teljes megelégedésre szerezheti be szükségleteit.

EGYVELEG.

* A kínai nők értéke újabban jelentékenyen emelkedett. Még csak 20 évvel ezelőtt átlag 100 koronát fizettek egy nőért, ma 2500 koronán alig lehet valami szemrevalót vásárolni. Az áremelkedés következménye az lett, hogy mostanában már kevésbé teszik ki az újszülött leányokat, mint régebben.

* A japán színházakban még most is divatos, hogy külön bér fizetése mellett bárkinek joga van felállva nézni a színpadot, s a háta megett ülők nem panaszkodhatnak.

* A japán hírlapok száma ma már közel 500, nem is említi a mintegy 300-ra menő folyóiratot. A gyors szaporodás körülbelül 10 év óta van, a rotációs gépek alkalmazásával egyidejűleg. Általában az első japán hírlap 25 évvel ezelőtt keletkezett. Egy gyógyszerész adta ki havonként 2-3 izben árúinak hirdetését végett, az újdonságok s más olvasni valók csak mellékesek voltak.

* Legtöbb dohányt színek el Svájcban s az Egyesült-Államokban, hol egy lakosra 2700 gramm esik. Ezzel szemben Finnországban egy lélekre csak 100, Romániában 200 s még Spanyolországban is csak 540 gramm dohány jut. A legnagyobb dohánytermelő hely szintén az amerikai Egyesült-Államok, hol 250 millió kilogrammot termelnek.

* Levélbélyeg-bankok alakultak Németország egy pár nagyobb városában. A bankok főzélja, hogy a kereskedőknek s iparosoknak kisebb összegek fejében küldött levélbélyegeket leszámítolják és értékesítik.

HALÁLOZÁSOK.

SZÉKELY JÓZSEF, irodalmunk régi munkása, Pest-megye levéltárnoka, régi honvéd százados, meghalt e hó 14-ikén, 71 éves korában, hosszas szenvedés után. Budapesten. A negyvenes évek írói nemzedékével fejlődött, s a forradalom utáni időkre esik érdekes írói munkássága. Irt költeményeket, elbeszéléseket, politikai és társadalmi cikket; de mikor ezelőtt tizenkilencz évvel Pestmegye levéltárnokává választották, már csak ritkán lehetett találkozni nevével. Tanulmányai, tulajdonságai politikai szereplésre hívták, de a szabadságharcot követő idők a nyilvánosságból csak az irodalmat hagyták meg számára. Az érdekes férfiról közelebb bővebben is megemlékezünk. Halálát özvegye, szül. Sántha Teréz, s két gyermeke Malvin és Odón gyászolják. Temetése e hó 16-ikán délután ment végbe a pesti vármegyeházból, hol sokan jelentek meg a megye tisztviselői közül, az irodalmi körökből és a régi honvédekéből. A gyász-szertartást Szász-Károly ref. püspök, az elhunytak régi barátja végezte és szép beszédben méltatta az irodalom terén szerzett érdemeit.

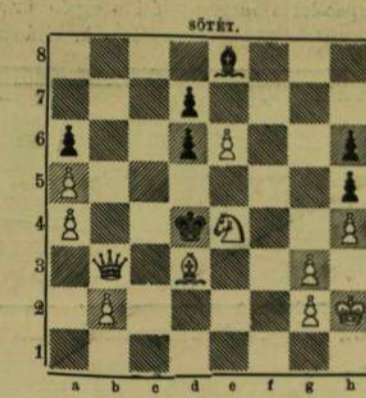
Elhunytak még a közelebbi napokban: RADICH Géza, pénzügyi tanácsos, 52 éves korában, Rákospalotán. — HUSÁK CAMILLO, a magyar államvasutak főellenőre, 43 éves, Budapesten. — LUKOVITS ARNOLD, régi honvéd hadnagy, Homonna város kiérdemült főjegyzője, 68 éves korában. — DR. ROZS SÁNDOR, fehér-gyarmati körorvos, megyei bizottsági tag, 35 éves, Nagy-Károlyban. — SZATYMAZI ZSÓTER BERTALAN, földbírtokos, 28 éves korában, Szatymazon. A széles körben ismert fiatal földbírtokos Enyedy Lukács miniszteri tanácsosnak a sógora volt. — BORONKAI BORONKAY LÁSZLÓ dr., magyar földhitelintézet tisztviselő és földbírtokos, élte 27. évében, Budapesten. — KERTSCHEN KUNSTÓR, a szabadságharcban nemzetőr, szászországi születésű, de egészen magyarrá lett köztisztviselői polgár Ignóknak, 84 éves. — BÖLCSHÁZY BÉLA dr., nyugalmazott honvéd-ezredorvos, állami vasgyári orvos, Kabolapóán. — BENISZ JÓZSEF, honvédfőhadnagy, 24 éves, Kolozsvárt. — TURCZI PAPP ENDRE, a böleselet tudora, 22 éves, Hiripen. — GRÁF MÓR, a szabolcsi hitelbank volt pénztárnoka, 69 éves, Nyiregyháza. — MÁRIÁSSY ANTAL, 53 éves korában, Kassán. — PUSZTASZENTGYÖRGYI HAURICH ÁRPÁD, fővárosi tisztviselő, 36 éves. — MEZEI BÉLA, a 68 ik gyalogezred egyenes önkéntese, 21 éves, Budapesten. — MARSKÁSI FERENCZ, az erdélyi nemesség egyik régi tipikus alakja, kit nagyszámú rokonság gyászol, 81 éves korában, Szász-Kisalmáson. — SZÁSZ MIKLÓS, polgári iskolai tanár, buzgó működése 25-ik évében, Zilahon.

BALOGH JÓZSEFNÉ, ki a lapokban 'Niko' álnév alatt szép tehetségre valló irodalmi dolgozatokat közölt, s ezekért a nagyváradi Szigligeti-társulat tagul választotta, 26 éves korában, Nagy-Váradon. — ID. FÁJ FAY ALBERTNÉ, szül. Szilvay Hermin, 68 éves, Kutygyón. — ÖZV. BOBY KÁROLYNÉ, szül. Németh Amália, 75 éves, P. Bánházán. — NYÁREGYHÁZI NYÁRY JÓZSEFNÉ, szül. Kardoss Terézia, 52. évében,

Tótfaluban. — ÖZV. CHRIST JÓZSEFNÉ, szül. Fok Ilona, 34 éves, Budafokon. — ID. NAGY SÁNDORNÉ, szül. Kury Julianna, 58 éves, Mező-Turon. — SCHARMANN SAMUNÉ, Temesvár város egyik jótékony asszonya, 84 éves korában. — BENEDEK LAJOSNÉ, szül. Krieg Julia, Magyarország volt katonai parancsnokának és az 1866-iki osztrák-porosz háborúból ismeretes tábornagynak özvegye, Gréciban, özvegyége tizennegyedik évében. — PAPP MARGIT, Papp Gyula körjegyző 16 éves leánya, ki véletlen szerencsétlenségnek esett áldozatul, Mátra-Verebélyen. — TOLNAI LIPÓTNÉ, fővárosi ügyvéd felesége, 29 éves korában. — CSUKLY GIZELLA, Csukly Ignácz nyug. szolgabíróleánya, 17 éves korában, Szegzárdon.

SAKKJÁTÉK.

1912. számú feladvány, Ehrenstein M.-tól.

Világos indúl s a negyedik lépésre matot mond.

Az 1904. sz. feladvány-megfejtése. Pater K.-tól.

- 1. Bg8-g3 ... h4-g3: (a) 1. Hd6-e4+ ... t. sz. 3. h2-g3: v. f mat. 2. Hd6-e4+ ... t. sz. 3. Bf3-e5 mat. 1. ... Bb6-h5: (b) 1. Hd6-b7+ ... d7-d6 3. Fc7-d6 mat. 1. ... Bb6 lép (c) 1. ... t. sz. 2. Hd6-f7+ stb. 2. Bg3-e3+ ... Kf4-g5 3. Bf3-e5 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Eördögh János. — Stefankó L. — Tiszafüreden: Fischer Soma. — A pesti sakk-kör.

Szerkesztői mondanivalók.

Szemembe néztem. Ne bánstson az tégéd. Szeret-e? Szerneké legnagyobb hibája a formázás fogyatékosága. A gyöngye külföldi megértes bel-tartalom mellett is nehéz megbecsülni, hát még mikor központi gondolatok látnak szegényes ruhába öltözve. Beküldött versei pedig tartalmaznak is gyönyök, kivéve a másodikikat, melyben a gondolat elég csinos.

Viszontlátás. Reggeli imádság. Egykor vigás közt. Jelmondatát jól választotta, mi is csak azt ismételtük: 'excellior!' Tehetségek van, csak kitar-

tása legyen, komoly tanulmányokkal önképzéssel czélt érhet. Tiszaparton. Egy kaczer leányhoz. Az első 'An der Quelle sass der Knabe'-féle szentimentális megrégés; a második egy eleséptel hasonlat megfordítása. Benden az állhatatlan férfiakat nevezik lepke-nek, mely virágról-virágra száll; itt a kaczer leány a lepke s udvarló a virágok, melyek 'csinos kelyheköt kitarják'. — Az ügyes verselés azonban elismerést érdemel.

KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' 36-ik számában közölt képtalány megfejtése: Szabadság ünnepe.

Heti naptár, szeptember hó.

Table with columns: Nap, Katholikus es protestáns, Görög-Orosz, Izraelita. Rows for days of the month.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Henneberg-selyem selyem csak akkor valódi, ha közvetlen gyárából rendelik — fekete, fehér és színeseket 35 krtól 14 ftt 65 krt méterenként — szára, csikós kockázott, miniatúrákat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőségű és 3000 mintázatban) postabár és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordulóval küld: Henneberg G. (ca. k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, és levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 6042

Gummiárak, betegápolási cikkek sérthetők (összerak F. Bergerand párisi gyárostól) legelőnyösebben beszerezhetők Polgár Sándor egyetemi kötszerezésnél, Bpest, Erzsébet-körút 50.

Hirdetések felvételnek a, 'Vasárnapi Ujság' kiadó-hivatalában, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

WEINWURM ANTAL. ényképész első magyarországi chemigraphiai műintézete Budapest, IV., Karoly-utca 3. készíti mindennemű czinkedezésű dűcrot, autotypia, phototypia, chemigraphia és chromatypia utján. Alaprajzok, térképek, hálózatok fotolitografiai úton a legújabb nyomat-ban sokszorosítottak. Külön berendezés házonkívül való fénykép felvételekre.

Legjobb és leghirnevösebb pipe-re hölgypor: a La VELOUTINE. Kéltőlgye Magyar Bismuttal vegyítve CH. FAY, ILLATSZERÉSZ, PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Ch. Fay Veloutine, eredeti minőségben kapható. Vértessí Sándor udvari illattár, Kristófi-tér 8. Budapest.

Magyar Bazár. Szerkesztő: WOHL JANKA. Legrégibb és legjobb divatlap. Egyetlen hazai divatlap, melynek képei Párisban készülnek. Bő szépirodalmi melléklet. Számos csinos illusztráció. Háztartás felhemenük (patyolat) kézmunkák és gyermekdivat részére külön rovatok. Minden számban kérdések és feleletek. Azokra a hölgyekre nézve, kik ruhájukat maguk varrják, nélkülözhetetlen. Megjelenik havonként négyszer. Előfizetési ár negyedévre 2 ftt. A FŐVÁROSI LAPOK politikai és szépirodalmi lappal együttesen negyedévre: 5 ftt. Az előfizetési összeg következő czímmel küldendő: 'Magyar Bazár' kiadóhivatala, Budapest, Ferencz-ker. 3.

Kwida-féle K ö s z v e n y-folyadékok. Évek óta kaphatók, fejlődésükkel párhuzamosan az orvosi tudomány, csisz és ideggyógyászatban. Főleg: kórházi, kórházi és kórházi. Kapható minden gyógyszertárban. Tervek a népszerűség érdekében a kórházi háttérben. Kwida-féle K ö s z v e n y-folyadékok.

LUSER L.-féle turista tapasz. Biztosan és gyorsan ható szer, tyukszem, szemölcsös és talp, valamint a sarok bőrkeményedéseit, továbbá mindennemű bőrelszárazodást ellen. A hatásért jótállás vállal-tatik. Kész-ponti szétküldési raktár: SCHWENK L. gyógyszerész MEIDLING — BECS. Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a mellétes védjeggyel és aláírással el van látva, azért is erre ügyelni kell. Gyógyszertárakban vásárlandó. Főraktár: Budapesten, Király-utca 12. szám TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésztárban.

BUDAPESTI CZÉGEK.

Jury-tag és több kiállításon kitüntetve.
BUCHHALTER-féle
 első magyar mű- és vegytisztító intézet
 Budapest, Ferencz-körút 20. sz.
 Férfi- és női ruhák, eszpek, függönyök, szőnyegek és minden e szakba vágó cikkek a legutányosabban tisztítottak.
 Posta ertesítés után a ruháért hához küldünk és vissza küldjük.

Fényképészeti készüléteket
 műkedvelők számára, legújabb uti-távcsöveket a tirage rapid, kitűnő szemüvegeket megvizsgált **maximal-láshőmérőket, Aneroïd (légsúlymérőket)** szabadalmazott rajzszerszámokat ajánl
CALDERONI ES TARSA.

FÖLDVÁRY IMRE
 férődivat- és fehérnemű-raktára.
BUDAPEST,
 IV., Koronaherceg-utca 11. sz., a főposta mellett és VII., Kerepesi-út 9., a Pannónia mellett.
 Saját szabászat. — Telefon. — Arjegyzekek bérmentve.
 Cségen össze nem tévesztendő Földvári J. (Jakab) özvegy.

Eisenschiml és Wachtl
 Budapest, Váci utca 12
 Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62.
 Legnagyobb raktár mindennemű fényképészeti gépek és készülékekkel. Alapítva 1856. — Többször kitüntetve. Arjegyzekek ingyen és bérmentve.
 Uj! A fotografálás elemei. Ára 2 frt.

A „Budapesti Czim és Lakjegyzék” legközelebb sajtóba kerül. Lakás- és üzletváltozásokra vonatkozó oly tudósítások, melyek még a kinyomatás napjáig a szerkesztőségbe VI., Egyetem-utca 4.) érkeznék, díjmentesen vétetnek fel. A hirdetésekért, külön beiktatásokért és közleményekért járó díj minden nyereszkezés kizárásával a lehető legeszkélyebbre van szabva. E művel kapcsolatos megrendelési s egyéb úrlapok a t. érdeklődőknek kiadóhivatalunkban bármikor kiszolgáltatnak, kívánatra postán is meg küldetnek.

LATZKOVIKS A.
 BUDAPEST,
 IV. kerület, Váci-utca 22. szám.
 Cs. és kir. szabadalmazott fehérnemű-gyáros ajánlja
 uri divat- és fehérnemű-ujdonságait.
 A szénsavdus ásványvizek királya a

MATTONI-FÉLE
GISSHUBLER
 TERMÉSZETES SAVANYÚ-KUT

Kézimunkákat
 minden genre-ban, valamint minden létszereztető hozzávaló kiegészítő cikkekét ajánl
WALD GYULA
 Budapest, VII., Király-utca 21. sz.
 Kézimunka-gyár és rajzterem. Legrégibb üzlet ezen szakmában. Jótállás mellett mosható és színtartó bímzőselyem 12 motring 30 kr. Gazdagon illusztrált arjegyzekek ingyen és bérmentve.

BORSZÉKI BORVIZ
 kitűnő gyógyviz és üdítő ital mindenütt kapható.
 Budapesti főraktár **RAJCS ZOLTÁN-nál**
 VIII. ker., Jozsef-körút 10. szám.

Erdélyországi bortermelők raktára
Weiszbürg József
 bortermelő Erdélyben
 Budapesten, VIII., József-körút 33.
 (Rákóczy-térrel szemben.)
 Telefon szám 58-58.
 Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy természetes hegyi borok: rizling, muskátly, esemesé és aszu borokat tartok raktáromban, azonkívül cognac, tea, rum, szilviorium, barack-pálinka, barack-likőr, mindennemű bel- és külföldi pezsgőt és likőröket.
 Transito pinczék Budapest, Angyalföldön.
 Megrendelések pontosan és díjmentesen hához szállítva eszközöltetnek.

ROWLANDS' MACASSAR OIL
 megőrvi, erősíti és szépíti a hajnövést; meggyógyítja és megakadályozza a haj kihullását; a legjobb brillantíné és hajoliettole-olaj; tehát abszolút szükséges a haj táplálására a nővé erejének előmozdítására. Használatosak tehát a Rowlands' Macassar Oil. Ugyancsak arany színben szőke hajra is kapható.
ROWLANDS' ODONTO
 A legjobb fogpor, a fogakat vakításon fehérré teszi, a romlás ellen megvédelmezi, megakadályozza odvodásukat, s a kilegészt illatos száj.
 Minden jobb nevű drogusárúházaiban kapható. Rowland's cikkei, Hatton Garden 20, London. — s óvakodjék mindenki az ártalmas olcsó utánzásoktól.

BORSSZEM JANKÓ
 Magyarország legjobb és legkedveltebb élelplaja.
 Alakjai és ezek mondásai világszerte ismeretesek.
 Gyönyörű rajzok.
 Megjelenik hetenkint egyszer, egy hétre való szórakoztató tréfas tartalommal.
 Negyedévre 2 forint.
 Megjelen minden vasárnapon.
 Előfizetési ára: negyedévre 2 forint.
 Megrendelő czim: **BORSSZEM JANKÓ** kiadóhivatala **BUDAPESTEN,** Ferencz-körút 3. sz.

A besorozott.
 História 1850-ből.
 Irta **Vadnai Károly.**
 Kiadja a Kisfaludy-társaság
 Ára füzve 80 kr.
 Vászonkötésben 1 frt 20 kr.

VASAS CHINABOR
 1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg franco küldés 6 frt.
 Enen bor a saját magam által termelt mészeti Sherryvel van készítve és minden hasonlóval készítmények között a legtöbb chinaját és vasat tartalmazza.
Rozsnyay Máttyás gyógyszer. művegyé. Aradon.
 Kapható Budapesten: **Török József** gyógyszerész úrnál és minden magyarországi gyógyszerárban.

WALLA JÓZSEF
 mozaik és csementáru-gyára
 építési anyagok raktára
 Budapest, VII. ker., Rottenbiller-utca 13. sz.
 Vállalkozik: **GRANITERRAZZO, BETONIROZÁSOK, CSATORNÁZÁSOK, SZÖRÖKUTAK, CEMENT-LAPOK és MOZAIK LAPOKKALI KÖVEZÉSEK** elkészítésére stb.
 Raktárt tart: **KERAMIT LAPOK, KELHEMI LAPOK, METTLACHI LAPOK, TERRACOTTA-ÁRUK, KÖFEDÉLPÉP, TŰZÁLLÓ TEGLÁK, KÉMÉNY RAKVÁNYOKBÓL** stb.
 Gyári raktára a gartenau Portlandi cement és vishatlan mészgyárnak.
 Nádforat, Stuccatur készítésben

Az első sorvetőgépeket Magyarországon
KÜHNE E.
 legrégebb gazdasági gépgyára készíté Mosonban.
 Eddig 16,000 darab van használatban:
 „HUNGÁRIA DRILL”-nek ügynökök általi rendelkezésénél követeljük KÜHNE E. gyártmányát.
Uj!! Hegyi sorvető: „MOSONI DRILL”
 lóherceséplő, czirokcséplő gépek, „VENTZKY-féle takarmány-füllesztők, LAACKE-féle rét- és szántóföld boronák, hengerek stb.
 Főraktár:
 Budapest, VI., Váci-körút 57a.
 Lemberg, All. Godeka 10. sz.
 Arjegyzekek bérmentve.

Institut International.
Magán fiu-nevelő és tanintézet.
 Budapest, V., Lipót-körút 6. sz.
 Gyakorlati kiképzés a modern nyelvekben és zenében; finom nevelés. Ezen intézet 6 osztályú népiskolából és középiskolai internatusból áll; az 5. és 6-ik osztály az I. és II. reálnak felelnek meg.
 Az intézet növendékei bennlakók, fél bennlakók és bejárók.
 Azon magasabb iskolákat látogató növendékek, kik ellátást az intézetben nyernek, a szabad idő lelkijáratásának beosztása és az iskolai munkálatoknak szakszerű felügyelete alatt való végzetése mellett a rendszer haladékos elősegítetnek.
 Bővebb felvilágosítást nyújt **REICH SAMUEL** igazgató.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárunknál kapható:
Melyik erősebb?
 Eredeti regény.
 Irta **ifj. Abrányi Kornél.**
 Ára füzve 2 frt.

„KIS LAP”
 a legjobb, legolcsóbb képes gyermek-újság
Megjelenik hetenkint, vasárnap,
 15,000 serdülő gyermek olvassa állandóan. Minden második héten gyönyörű színes műmellettel. Előfizetési ár negyedévenként 1 forint!
 Kiadóhivatal: Budapest, Ferencz-körút 3. sz.

KURCZ LIPÓT és TARSA
 photoczinthografiai műintézet Budapest, VII., Szentkirály-utca 12.
 KÉSZIT
 mindennemű nyomtatványhoz szükséges
CLICHÉKET
 Genigrafia, chromotypia, photo-(auto)typia, FOTOMÉZET stb. utján.
 TERNÉPEK, TERVEZETEK, ALAPRAJZOK
 photolithografiaiilag legújabb és legolcsóbban készíttetnek
 Vidéki megrendelések postán és jutányosan, eszközöltetnek

A főváros legszebb látványossága
 az **Andrássy-út** végén
Feszty Árpád óriási körképe:
magyarok bejövetele
 Ez a kép három évig készült, s a magyar festőművészet legnagyobb alkotása. Egy 1800 Címé-ternyi, e célra szőtt vászon s a hozzá épített koralaku palotában a magyaroknak a volgybe völgybe való beérkezését tünteti fel.
 A kép szembetűnő részei:
 1. Árpád és a vezérek.
 2. A harc s a szláv had maradvékával.
 3. Latorcz és a fogoly szlávok.
 4. A fejedelem-asszony és a magyar nők bevonulása az ökrös szekereken.
 5. Előttük a pogány oltár a rajta haldokló szláv pappal.
 6. A nőrablás.
 7. A pogány magyarok fehérülő-áldozata. A táltos, a kádár, tánczos leányok, bonczok, igriczek és dobosok csoportja.
 8. Sátorverő magyarság.
 A háttérben a beregi rónaság, Lovácska, a munkási várhegy, a Latorca folyó, az Istenhegy, Pálhegy, Szarkahegy stb. mérőföldre terjedő messzeségben látható.
 Látható délelőtti 9 órától esti 8 óráig.
 Este villamvilágításnál.
 Belépő díj 50 krajczár.

Hirdetések elfogadtatnak a kiadóhivatalban, Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz.

Első államilag engedélyezett
Magyar osztálysorsjáték
 az ezredéves kiállítás alkalmából Budapestben,
 100,000 sorsjegy, 31499 két osztályba beosztott pénznyereményekkel és egy jutalommal.
 5 millió 600,000 korona összértékben minden levonás nélkül készpénzben fizetendő. — Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben **egy millió korona.**
 Első húzás 1895 október 16-19-ig Budapestben.
 E szerint ajánlom és utánvét mellett küldök szét
 eredeti sorsjegyeket az 1-ső osztály részére
 eredeti teljes sorsjegyeket, melyek mind a két húzásban érvényesek

1/1	1/2	1/5	1/10	1/20
40.—	20.—	8.—	4.—	2.—

 80.— 40.— 16.— 8.— 4.— korona.
 Teljes sorsjegyek, a melyek az első osztályban nyereménnyel kihuzatnak, egyszersmind a nyereménnyel az előlegesen a második osztályra vonatkozó betét fizetetik vissza. — Megrendelések postautalvány után lehetőleg a czim igen pontos megjelölésével kéretnek.
BUDAPEST, Szervita-tér 3.szám.
HEINTZE KÁROLY fő-elárusító,
 Check-Conto: Magyar postatakarékpénztár 3960. — Sürgöny-czim: LOTTO HEINTZE Budapest. — Vidéki megrendelők porto fejében 10 fillért, ajánlott levelekért 30 fillért, továbbá minden egyes nyereményjegyzékért 20 fillért sziveskedjenek külön mellékelni.
 Lottógyűjtődék, viszontelárusítók és ügynökök mindenhol felállítatnak.

4093. szám.
II.

II. HIRDETMÉNY.

Mindazon általános és a cs. és k. közös hadsereg részére kiválólóg meghatározott feltételek fenntartása mellett, a melyek Kassán 1895. évi szeptember 3-ik napján kelt 4093/I. számú 1-ső hirdetményben felhozattak, a további bérleti tárgyalás az alanti táblázatban meghatározott napon fog megtartatni.

A tárgyalás tartatik												
mely napon	mely állomáson és hivatalban	mely állomás számára	a jelenleg ahhoz tartozó helységekkel	mely csapat számára	mely idő-tartamra		a következő katonai élelemszükségletekre nézve			bánatpénz		
					tól	ig	kenyér	zab	adagonkint			
							840	4200	5040	a következő czikkekre		
							grammal			zabban kenyér zab		
							adag			métermáza forint		
A helyőrségi cs. és kir. csapatok, intézetek és elszigeteltek számára.												
7.	Október 1895	Kassán a cs. és kir. élelmezési raktárnál délelőtt 9 órákor	Rimaszombat	—	1896. január 1-től	1896. december 31-ig	302	60	81	2410	320	980
			Losoncz	—			776	20	—	306	800	120
			Kirchdrauf	—			101	16	27	742	120	300
			Kis-Szeben	—			356	7	—	107	360	45
			Lentschau	—			1245	50	27	1263	1400	530
			Gyöngyös	—			564	540	—	8278	600	3340
15.	Várpálánkon Munkács mellett a cs. és kir. élelmezési raktárnál délelőtt 9 órákor	Szobráncz	Ribnicze	—			242	159	116	4572	200	1870

A közelebbi feltételek naponta reggel 9 órától déli 12 óráig a kassai és munkácsi cs. és kir. hadélelmezési raktárban az ezen tárgyalásra egybevágó tartalommal kiállított és Kassán 1895. évi szeptember 3-án kelt két feltételi füzetben megtekinthetők és 32 kr. megtérítése mellett megrendelhetők.

Kelt Kassán, 1895. évi szeptember hó 3-án.

A cs. és kir. katonai raktártól.

FŐVÁROSI LAPOK

politikai és szépirodalmi napilap.

Felelős szerkesztő:

Porzolt Kálmán.

Kiadó-tulajdonos:

az Athenaeum r. t.

a magyar olvasóközönség szalon napilapja.

Bő politikai és szépirodalmi részszel,

hetenként egyszer aktualis művészi rajzokkal;

Előfizetési ára: 1 hóra 1 frt 20, negyedévre 3 frt 50.

A „Magyar Bazar” című legjobb hazai divatlappal együttesen negyedévre 5 frt.

Mutatványszámot levelezőlapon nyilvánított óhajra bárkinek 8 napig ingyen küld a kiadó-hivatal. Cím egyszerűen: Fővárosi Lapok kiadó-hivatala Budapest, Ferenciek-tere 3.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

A honfoglalás története.

A művelt közönség számára

Irta

Borovszky Samu.

Ára füzve 1 frt.

Vászonkötésben 1 frt 60 kr.

TOMPA MIHÁLY VIRÁGREGÉK

HETEDIK KIADÁS.

A költő arcképével

Ára füzve 2 frt 50 kr.

Vászonkötésben 4 frt.

D. szkötés francz. bőrből 5 frt.

4093/I. sz.

I. Hirdetmény

az alább megnevezett állomásokon elhelyezett csász. és kir. közös hadseregbeli és m. kir. honvédségi csapatok élelmi szükségleteinek bérlet útján való közös biztosítása iránt.

A tárgyalás tartatik													
mely napon	mely állomáson és hivatalban	mely állomás számára	a jelenleg ahhoz tartozó helységekkel	mely csapat számára	mely idő-tartamra		a következő katonai élelemszükségletekre nézve			bánatpénz			
					tól	ig	kenyér	zab	adagonkint				
							840	4200	5040	a következő czikkekre			
							grammal			zabban kenyér zab			
							adag			métermáza forint			
1. A helyőrségi cs. és kir. csapatok, intézetek, elszigeteltek és m. kir. honvédsapatok számára													
1895. október 15-én	Várpálánkon Munkács mellett a cs. és kir. élelmezési raktárnál d. e. 9 órákor	Marmaros-Sziget	—	a cs. és kir. közös hadsereg	1896. január 1-től	1896. december 31-ig	—	829	21	—	321	850	100
				m. kir. honvédség			—	200	6	—	90	280	30
			—	a cs. és kir. közös hadsereg			—	590	50	61	1888	700	500
				m. kir. honvédség			—	200	6	—	90	300	30
			—	a cs. és kir. közös hadsereg			—	346	7	—	107	500	45
				m. kir. honvédség			—	225	11	—	155	250	45
			—	a cs. és kir. közös hadsereg			—	1174	26	—	398	1300	145
				m. kir. honvédség			—	200	6	—	90	280	25
			—	a cs. és kir. közös hadsereg			—	1768	—	—	—	1770	—
				m. kir. honvédség			—	225	—	—	—	220	—
1895. október 15-én	Várpálánkon Munkács mellett a cs. és kir. élelmezési raktárnál d. e. 9 órákor	—	a cs. és kir. közös hadsereg	1896. január 1-től	1896. december 31-ig	—	—	8	—	—	123	—	50
			m. kir. honvédség			—	—	6	—	90	—	25	
		—	a cs. és kir. közös hadsereg			—	392	9	—	137	500	55	
			m. kir. honvédség			—	225	16	—	244	210	40	
		—	a cs. és kir. közös hadsereg			—	—	33	—	506	—	200	
			m. kir. honvédség			—	—	6	—	90	—	35	
		—	a cs. és kir. közös hadsereg			—	1029	—	—	—	950	—	
			m. kir. honvédség			—	195	—	—	—	280	—	

A bérletnyertesek kötelesek az átvonuló csapatok szükségletét a feltételi füzet A—c határozománya értelmében kiszolgáltatni.

Különös feltételek.

- A szállítási feltételek füzetében foglalt, a tartalékkészlet fenntartása iránti könnyebbitésekre ezennel különösen figyelmeztetik.
- A kenyér és zab rendszeren 5—5 naponként kézvényeltetik.
- Községek a bánatpénz letételétől mentesek, de ajánlataikért s az ezekben elvállalt kötelezettségeikért úgy mint más vállalkozók szavatolni tartoznak.
- Termelőeknek a bánatpénz vagy óvadék letételétől való mentesség csak az azon zabra nézve adható meg, melyet ők maguk termelnek, de irásbeli nyilatkozatot kell adniok, hogy ők az elvállalt kötelezettségek teljesítésére nézve összes vagyonukkal szavatolnak és az önterhelést hivatalos bizonylattal igazolniuk kell. A kenyér-szállító az óvadék letéteményezés alul felmentve nem lesz.
- Az egrí állomáson a kenyérszállítás bérletnyertesének kívánsága folytán teljesen berendezett katonai kinstári sütődei és raktárhelyiségek — 25 frtnyi havi bér fizetése ellenében — rendelkezésre bocsáthatók.

A m. kir. honvédsapatok részéről.

- A szállító a termény- és anyagjárándósági czikkeket rendszerint a következő időszakokban köteles kiszolgáltatni: a kenyéret és lótapot (zab, séné és alom-

szalma) minden hó 1-től kezdődőleg előlegesen 5 napra illetőleg a hó 26-ától végéig terjedő időre; a zab különben ha egyes állomásokon a helyi viszonyok, valamint a honvédsapátok érdekei megengedik, 5 nap helyett 10 esetleg 15 napra is kiszolgáltatható, de ez által a kincstárra semminemű kiadási többlet nem hármozható. A tisztai tulajdon lovak számára illetékes lótarhelyek, vagy az egész hóra is, előre felvehető.

2. A kiszolgáltatási időszakokra nézve, az elrendelt minden változástól, a szállító mindenkor idejében értesítetik.

3. A szállítási feltételek fűzetének X. pont 3. bekezdése szerint, a szállító a zabot a laktanyába, illetőleg a csapatok elhelyezésére szolgáló egyéb helyiségekbe a felajánlott árban fuvarozni köteles; ha tehát a szállító a fuvarozásra nem hajlandó ennek az ajánlatában határozott kifejezést kell adnia, mert különben feltételeztetik, hogy az elfuvarozás a követelt szállítási árban már benforgatott. Ha az elfuvarozásra többen egyenlő árban ajánlkoznak, akkor ezek közül az, ki az illető cikknek szállítását elnyerte, előnyben részesül.

4. Oly ajánlatok, melyek a kincstárnak a termény- és anyagjáranderőségi szükségletek biztosítására vonatkozó, a szállítási feltételek fűzetének XV. pont 36. és 37. bekezdése alatt fentartott azon jogát kizárják, hogy eme ajánlatokat, az egyik vagy másik cikkre nézve — akár az egész tárgyalt időszakra, akár rövidebb időtartamra — a többi cikknek visszatartása mellett, szabad választása szerint elfogadhassa és helybenhagyhassa, csak kiválólag kedvező viszonyok között vétetnek tekintetbe.

5. Azon vállalkozó, ki valamely közös állomás szükségleteinek szállítására

vállalkozik, ajánlatával még akkor is, ha abban határozottan nem volna kitéve, hogy a közös hadsereg és a honvédség, hanem röviden csak az, hogy N. állomás szükségleteinek szállítására vállalkozik, tekintet nélkül arra, hogy ajánlata a közös hadsereg részéről elfogadottat vagy visszautasítottat, a honvédség irányában mindaddig kötelezettségben marad, míg a honvéd hatóság elfogadja vagy elutasítja értesítését kezeihez nem kapta.

6. A honvédkerületi parancsnokság részéről a kerület területén lévő minden gazdasági egyesületnek és közigazgatási hatóságnak (alispáni hivatalnak, szab. kir. és rendezett tanácsu városnak, nagyközségek előjáróságának) a szállítási feltételek fűzetének egy példánya azon czélből küldetett meg, hogy a netán vállalkozó termelőknél, az azokban foglalt határozványok tudomásvételére alkalom nyujtassék.

7. Községek, valamint mezőgazdasági egyesületek és termelők óvadék és biztosíték letétele alól föl vannak mentve azon esetben, ha:

a) a községek magukat egyetemlegesen kötelezik; és
b) a mezőgazdasági egyesületek és termelők kijelentik, hogy összes vagyonukkal kezeskedni kívánnak, s ez utóbbiak, vagyonuk elégséges voltát, valamint azt is, hogy a szállításra felajánlott cikkeknél ők a termelői, helyhatóságilag igazolják.

8. Minthogy az egri állomáson elhelyezett honvédség kenyérszükséglete az egri várlaktanyába kincstár költségén fog elfuvaroztatni, ennél fogva ajánlattevőknek ajánlatukban aziránt is kell határozottan nyilatkozniok, hogy a kenyeret az ajánlati árért a laktanyába elfuvarozzák-e vagy nem, mert különben feltételeztetik, hogy az elfuvarozási költség az ajánlati árban már benforgatottatik.

39. SZÁM. 1895.

BUDAPEST, SZEPTEMBER 29.

42. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6 *

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
félévre — 4 *

Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
félévre — 2.50

Külföldi előfizetésekre a postai
meghatározott viteldíj is eszolandó

Általános határozványok a cs. és kir. közös hadsereg és a m. kir. honvédség részére.

1. A cs. és kir. közös hadsereg és a m. kir. honvédsapátok fent kimutatott élelem szükségleteinek közös biztosítása végett a táblázatban megjelölt napokon, kizárólagosan írásbeli ajánlatok útján, nyilvános tárgyalás fog tartatni. — A tárgyalás helye, a szállítási időszak, melyre az biztosítatni fog, az állomás, valamint a szükséglet mennyisége a táblázatban van előírtetve.

2. Minden ajánlattevő, — a szerződési kötelezettségben már álló és teljesen jóllételeinek bizonyult, vagy a tárgyaló bizottság előtt vállalatképesnek és megbízhatónak ismert vállalkozók kivételével, — üzleti képességét s erre vagyonának elégsége voltát, a kereskedelmi és iparkamara által, ha pedig a kereskedelmi lajstromba bejegyzett cégje nem volna, az illetékes gazdasági egyetel által kiállított bizonyítványval tartozik igazolni.

Bizonyítványok, melyek a tárgyalás napjától számított két hónál korábbi kelettel bírnak, tekintetbe nem vétetnek. — Az ezen bizonyítványokban igazolandó vállalatképesség iránya és terjedelme a fentebbi táblázatban van megjelölve.

3. Az alábbi mintának teljesen megfelelőleg szerkesztett és 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatoknak, lepecsételt boríték alatt, az előírt bántapénzsekkel együtt az illető állomás szükségletének tárgyalására kifűzött napon legkésőbb délelőtti 9 óráig kell a tárgyaló bizottsághoz beérkezniök, későbbben érkező vagy távirati uton tett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe. — Oly állomásokra szóló ajánlatok, hol a biztosítás a közös hadsereg és a m. kir. honvédség csapatai részére együttesen történik, a vállalkozók részéről két példányban küldendők be, melyek közül a bélyeg nélkül készített példány, mint a bélyeggel ellátottnak másolata szolgáland és másolatul kell hogy jelölve legyen.

4. Ha valamely ajánlatban a számokkal és szóval kitett ár között eltérés mutatkozik, akkor a betűvel írt ár fog helyesnek tekintetni. Rövidebb mint 14 napi kötelezettség nem jön tekintetbe. A kötelezettségben maradás hatálya a biztosítási tárgyalást követő naptól fogva számítatik.

5. A részletesebb feltételek a cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok szükségletére nézve Kassán 1895. évi szeptember hó 3-án és a m. kir. honvédsapátok szükségletére nézve Kassán 1895 szeptember hó 3-án két-két összhangzó példányban elkészített, a szállítási feltételeket tartalmazó fűzetben foglaltatnak, mely fűzet cs. és kir. katonai élelmezési raktárnál Kassán és Vár-Palánkán (Munkács mellett), a honvédségre vonatkozólag pedig Kassán, Miskolczon, Szathmárt, Besztercebányán, Iglón, Eperjesen, Egerben, Ungváron, M.-Szigetén és Nyiregyházaán is megtekinthető. Ezen szállítási feltételek fűzetében foglalt feltételeknek betartására minden ajánlattevő, ajánlatának benyújtása következtében már kötelező leendő. Az előírt bérletfeltételi fűzetet bárki a cs. és kir. élelmezési raktárnál Kassán vagy Vár-Palánkán Munkács mellett 32 kr. megtérítése mellett megrendelheti, a honvédségi szállítási feltételi fűzet azonban a honvédkerületi, gyalogezred-, továbbá zászlóalj- és huszárezred-parancsnokságoknál 7 kr-ért megkapható.

6. A beszállításoknak a fentebbi táblázatban felsorolt állomásokon kell történni.

7. Az élelemszükségleteknek az állomáshoz tartozó helyiségekbe való elfuvarozására nézve, a cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok szükségletei iránt előkészített feltételi fűzet XVII. pontja értelmében, a honvédsapátok szükségletének a laktanyákba való elfuvarozására nézve pedig az utóbbiak számára előkészített feltételi fűzet X. pontja szerint külön ajánlat teendő, mert különben feltételeztetik, hogy az elfuvarozás a követelt szállítási árban már benforgatottatik.

Ha az elfuvarozásra többen egyenlő árak mellett ajánlkoznak, akkor a bérletnyertes részesül előnyben.

8. Az ajánlkozók a hadsereg-, illetőleg a honvéd-igazgatásnak ajánlatuk elfogadása iránti nyilatkozata tekintetében lemondanak az 1875. évi XXXVII. toz. 314. és 315. §§-ban valamely ajánlat elfogadása iránti nyilatkozatra nézve megállapított határidőnek betartásáról.

9. A zabra való ajánlatok 4200 grammnyi adagok szerint teendők, megjegyezve, hogy elvileg csak fehér zabot szabad szállítani.

A zab szállítása azonban a fentebbi táblázatban kitett mértékek szerint eszközözlendő.

Ajánlatok a kenyérré nézve 840 grammos adagok szerint teendők, a kiszolgáltató kenyer azonban 1400 grammos adagokban sűtendő ki.

10. Összetes ajánlatok kenyér és zabra csak oly állomásokon fogadhatnak el, a hol nem több mint 10 lóra való napi zabszükséglet van.

Ezen megengedhető összes ajánlatok is csupán egyes állomások és körletükhöz tartozó helyiségekre nézve tehetők meg s csakis akkor vétetnek tekintetbe, ha összetesséjükben kedvezőbbek az egyes ajánlatoknál.

Oly összetes ajánlatok, melyek több állomásra vonatkoznak, feltétlenül, még pedig már a biztosító bizottság által fognak visszautasítatni.

11. A közös biztosítások eredményéről az ajánlattevők, az ajánlatuknak a cs. és kir. közös hadseregbe vonatkozó részére nézve a hadsereg igazgatása, ellenben a m. kir. honvédségre vonatkozó részére nézve a m. kir. honvédkerületi parancsnokságok által értesítetnek.

Határozottan megjegyeztetik:

a) A hadsereg igazgatásának értesítése mindig csak az ajánlatnak a cs. és kir. közös hadseregéről szóló részére, és a honvédkerületi parancsnokságnak értesítése mindig az ajánlatnak a m. kir. honvédségéről szóló részére vonatkozik.

b) A honvédkerületi parancsnokságnak jogában áll a hadsereg igazgatása által elfogadott — utólagosan lejjebbitett — árakat, a honvédségre nézve is elfogadni; hasonló joga van a hadsereg igazgatásának, a honvédkerületi parancsnokság által elfogadott — utólagosan lejjebbitett árakra nézve is.

Kelt Kassán, 1895 szeptember hó 3-án.

A közös biztosító bizottságtól.

50 kros
bélyeg

Ajánlati minta.

En alulirt az 1895. évi szeptember hó 3-án, 4093. sz. a kelt hirdetmény alapján kötelezem magamat, hogy az N. állomásra nézve az alhoz tartozó helyiségekkél

a kenyérnek 840 grammos adagját kr., szóval 1896. évi január hó 1-től 1896. évi december hó 31-ig
a zabnak 4200 grammos adagját kr., szóval

1896. évi január hó 1-jétől 1896. évi december hó végéig terjedő időtartamra szállítom, továbbá az átvonuló élelmezést is a cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok részére, a feltételi fűzet pontja értelmében kiszolgálom és ezen ajánlatért a mellékelt (vagy: az ide csatolt) alismervény szerint a pénztárnál letétmenyesezt, semmi más kötelezettségért nem szavatolok nevezetesen forint bántapénzzel kezeskedem.

Továbbá kötelezem magamat azon esetben, ha a szállítást elnyerem, hogy legkésőbb 14 nappal az ez iránti hivatalos értesítés után bántapénzemet a 10 százaléknyi óvadék erejéig kiegyesítendem, s ha ezt elmulasztanám, a hadsereg-, illetőleg honvédigazgatást feljogosítom arra, hogy ezen kiegyesítést a kijáró szállítási keresetemből való levonás útján eszközöltesse.

Egyébként a hirdetményben közzétett feltételeken kívül, a tárgyalásra előkészített feltételi fűzetekben foglaltaknak is alávetem magamat.

Az N. nek N. -ben kelt, ide mellékelt értesítése szerint a megbízhatóságomról és vállalatképességemről szóló bizonyítvány közvetlenül az -nek fog átküldetni.

Kelt N. -ben, 1895. évi hó -én. N. N. (vezeték- és keresztnév, lakhely, megye.)

Az ajánlat lepecsételendő, borítékára irandó:

•Ajánlat az 1895 szeptember hó 3-án hirdetett és 1895. évi október hó 2-án vagy 15-én tartandó tárgyaláshoz.

A letétmenyesezt bántapénz az ajánlatban részletezendő.

A KIRÁLY LÁTOGATÁSA KOLOZSVÁRTT.

Az ÉVENKÉNTI ŐSZI hadgyakorlatok már ma-gukban véve is nagy érdekűek és kiváló fontosságúak, mint hadseregünk kiképzett-ségének s hadviselő képességének nyilvános próbátélei. De kétszeresen érdekesebbé és fontosakká teszi e gyakorlatokat az, hogy ezek alkalmából a király rendszeren személyes látogatá-sokat tesz az országnak azokon a különböző vi-dekein, a melyeket hadseregünk vezérkara e gyakorlatok megtartására időről-időre tervsze-rűen kijelöl. Ez ősszel hazánkban három kü-lön vidéke került sorra, u. m. a dunántúli Vas-megye, a Duna-Tisza közti Bácsmege és az er-délyrészi Kolozsmegye.

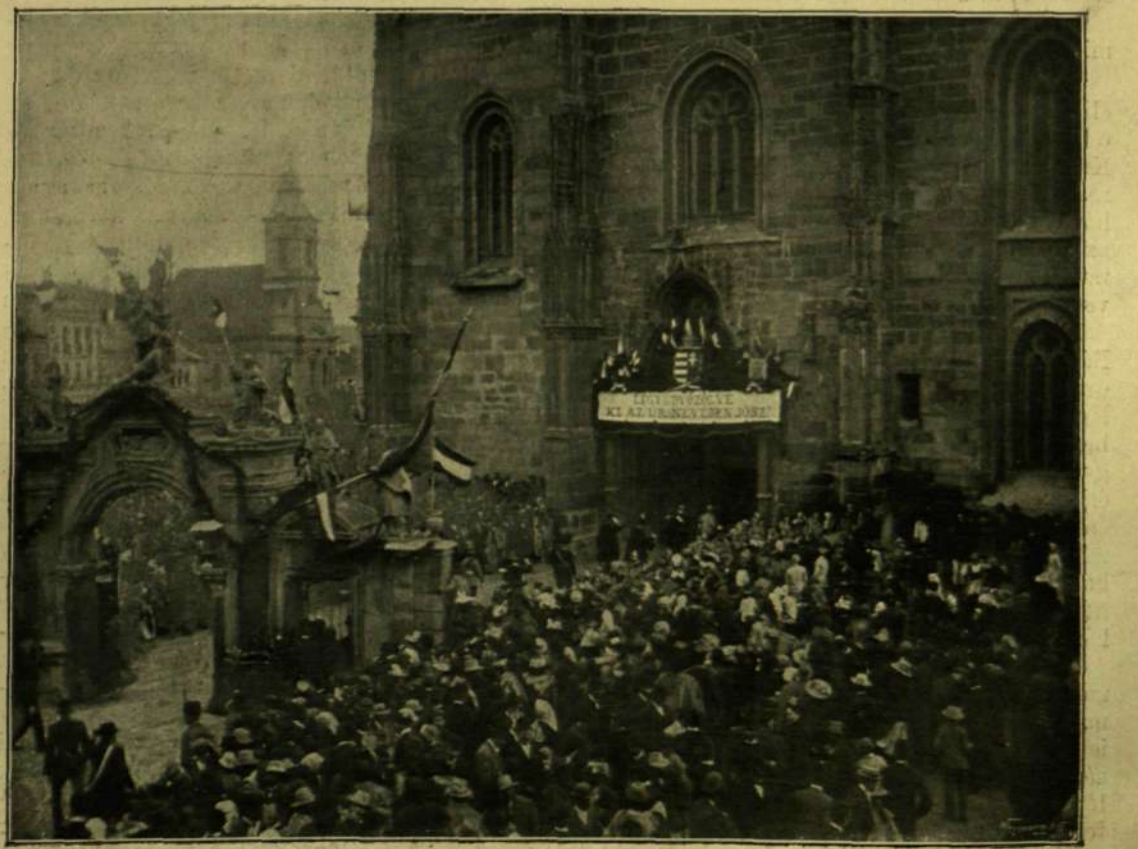
A régi korban inkább országhormányszási és igazságszolgáltatási szempontból útazgattak ki-rályaink a hazában hol ide, hol oda s rendszeren oly nagy kísérettel, hogy az ellátásra köteles la-kosságra néha-néha valóságos teher volt egy-egy ilyen fejedelmi látogatás, és volt rá eset, hogy ké-relemmel is járultak a trón elé a látogatás mel-lőzéseért.

Ma ellenkezőleg mindenütt óhajtott és várva várt esemény a király látogatása. Törvényható-ságok, községek, főurak és a nép egyszerű fia i versenyezve buzgólkodnak, hogy méltólag fo-gadhassák és láthassák el a koronás királyt, ki-nek megjelenése rendszeren hatalmas serkentője a haladásnak, s más részről biztosíték arra, hogy személyes tapasztalatait bölcsen össze fogja vetni azokkal a tanácsokkal, a melyekkel kormányok és államférfiak szolgálnak neki a népmilliók sorsának intézésében. S hogy ez nem hiú re-mény, bizonyította közelebb is maga Ő Fel-sége, midőn az üdvözölő beszédekre adott vá-laszai által kifejezést adott annak, hogy bár főleg legfőbb hadúri kötelmeinek teljesítése vé-gett utazott el székhelyéről a kolozsmegyei ha-vasok közé, mindazáltal nagy figyelmére mélt-atja a vidék polgári és társadalmi életét, anyagi és szellemi állapotát.

Ilyen üdvös hatású levén a fejedelem és népe közötti személyes érintkezés, természetes, hogy minden hadgyakorlat egy-egy fényes polgári és hazafias ünnepléssel kapcsolatban foly le, olyan ünnepléssel, melyet nem megrendelésre, vagy parancsolatra, hanem őszinte s önkéntes hűség-ből és hódolatból szentel a királynak hazánk lakossága, olyan ünnepléssel, a melyen a nyelv-, vallás- és osztálykülönbségek mind elenyésznek,

A KIRÁLY ÉS KISÉRETE TEMPLOMBAMENETKOR.

Dunky tévérek fényképe után.

A KIRÁLY KOLOZSVÁRTT. — A KIRÁLY BELÉP A TEMPLOM AJTÁJÁN.